

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Bakalářská práce
Sňatková politika Karla IV.

Jana Slavíková

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra filozofie

Studijní program Humanitní studia

Studijní obor Humanistika

Bakalářská práce

SŇATKOVÁ POLITIKA KARLA IV.

Jana Slavíková

Vedoucí práce:

PhDr. ThLic. Drahomír Suchánek, Ph.D. Th.D.

Katedra antropologických a historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2012

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

.....
Jana Slavíková

Plzeň, duben 2012

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala PhDr. ThLic. Drahomíru Suchánkovi, Ph.D. Th.D. za odborné vedení a cenné rady, kterými přispěl k vypracování této bakalářské práce.

OSBAH

1	ÚVOD	1
2	POČÁTKY LUCEMBURKŮ V ČESKÝCH DĚJINÁCH	3
3	VÁCLAV - NÁSLEDNÍK TRŮNU	4
3.1	Nelehké dětství.....	4
3.2	Francouzský dvůr	5
4	BLANKA Z VALOIS	6
4.1	Markrabě moravský	8
4.1.1	Legitimní následník českého trůnu	9
4.1.2	Boj o říšský trůn	10
4.2	Římský a český král	12
4.3	Konec manželství.....	13
5	ANNA FALCKÁ	14
5.1	Říšský trůn dobojován.....	15
5.2	Další neštěstí	17
6	ANNA SVÍDNICKÁ	18
6.1	Císařská korunovace	19
6.1.1	Zlatá bula Karla IV. z roku 1356.....	19
6.1.2	Císařské úmluvy.....	20
6.1.3	Vytoužení potomci	23
6.1.4	Potřetí vdovcem	24
7	ALŽBĚTA POMOŘANSKÁ	26
7.1.1	Sňatkové manévry	28
7.1.2	Potomci	28
7.2	Alžběta Pomořanská císařovnou	29
7.2.1	Další synové.....	30
7.3	Poslední léta vlády Karla IV.	31
7.3.1	Václavova korunovace	32
7.3.2	Poslední projekty.....	33
7.3.3	Doba odpočinku	33
7.4	Karlova smrt.....	35

7.5	Císařovna vdova.....	36
8	ZÁVĚR	37
9	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	39
9.1	Prameny	39
9.2	Studie	39
9.3	Literatura.....	39
9.4	Internetové zdroje.....	41
10	RESUMÉ	43
11	SEZNAM PŘÍLOH	44

1 ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá tématem z oblasti českých pozdních středověkých dějin. Jako nejzajímavější část této doby považuji vládu českého krále a římského císaře Karla IV. Tímto světově známým panovníkem se ve svých pracích zabývalo již nespočet studentů, také proto jsem si zvolila téma méně diskutované. Karel IV. měl úspěch v mnoha věcech, v nepříznivé situaci převzal vládu po svém otci, získal si respekt české šlechty, postaral se o lepší jméno svého rodu a v neposlední řadě obzvláště vynikal v počtu sňatků. Diplomacie v podobě manželských svazků byla významným tématem už pro Karlova otce, Jana Lucemburského. Nutno podotknout, že zejména ve 14. století, době morových epidemií a častých úmrtí z porodních vyčerpání nebyl případ čtyř manželek přílišnou výjimkou. Karel IV. si prostřednictvím manželství plnil své největší sny, jedním z nich bylo udržet Lucemburky mezi rody, které budovaly evropské dějiny.

V dnešní době se nám zdá až nepředstavitelné uzavřít sňatek, který předem dohodli naši rodiče ať už z důvodů čistě politických nebo za účelem upevnění přátelských vztahů. Nebylo také výjimkou uzavírat nové sňatky ihned po smrti jednoho z manželů. Proto si kladu za cíl své práce přiblížit čtenářům sňatkovou politiku, konkrétně Karla IV. Abych tak mohla učinit, nastudovala jsem si příslušnou literaturu, kterou jsem dále analyzovala. Následovala teoretická informační část, v níž jsem odborně popsala s tématem související historická fakta. To vše je dále doplňováno rozbořem a vysvětlením daných situací na základě mých postřehů.

Práce je tvořena třemi tematickými celky. První z nich nastiňuje počátky Lucemburků v českých dějinách a popisuje nelehké dětství následníka trůnu. V další části se zaměřuji na manželky a popis cílů vlády Karla IV., spolu se zohledněním situace v Římsko-německé říši i v Českém království. Poslední celek práce shrnuje sňatkovou politiku Karla IV. Samotný text je rozčleněn do osmi hlavních kapitol. Práci směřuji především na přehled těchto sňatků a význam, který přinesly.

Panovník, u nás často označován jako „Otec vlasti“, byl ve své době velmi proslulý. Není proto třeba zdůrazňovat, kolik tehdejších literárních pramenů věnovalo pozornost právě jemu. Sám Karel IV. inicioval kronikářskou tvorbu, a také napsal několik prací. „*Vlastní životopis Karla IV.*“, se tedy stal stěžejním pramenem mé práce. Dalším důležitým pramenem pro moji tvorbu je „*Kronika doby Karla IV.*“ a neméně důležitá

„*Kronika Beneše Krabice z Weitmile*“, která popisuje události až do doby, kdy se stal Karel IV. císařem. Co se týká odborných publikací, ráda bych zmínila významná díla historika Františka Kavky „*Karel IV. Historie života velkého vladaře*“ a také „*Čtyři ženy Karla IV.*“, které mám uvedeny v seznamu použité literatury. Tyto tituly byly velkým přínosem pro moji práci, neboť podobně popisují královské sňatky Karla IV. a zároveň politickou situaci tehdejší doby. Dílo „*Karel IV. Historie života velkého vladaře*“ věnuje pozornost Lucemburkům na evropské scéně, proto mi pomohlo pochopit jak dění na pařížském dvoře, italské zkušenosti, ale také nesnázi spoluvlády nebo cestu k říšskému trůnu. Druhé dílo „*Čtyři ženy Karla IV.*“ vyčerpávajícím způsobem hodnotí samotné sňatky. Proto jsem z něj čerpala poznatky o Blance z Valois, jež byla Karlovou nevěstou od dětství, ale také o vysoké kartě v politické hře, jak František Kavka nazývá Annu Falckou. Rovněž jsem získala informace o první císařovně na českém trůně Anně Svidnické a jediné Karlově manželce, která jej přežila, Alžbětě Pomořanské.

Další nepostradatelné publikace, které přispěly mé práci, jsou díla Jiřího Spěváčka „*Karel IV.*“, které mi objasnilo mnoho podrobných informací z doby života Karla IV. Jaroslav Čechura publikací „*České země v letech 1310 – 1378, Lucemburkové na českém trůně I.*“ obohatil můj pohled na příchod Lucemburků do českých zemí. Tyto zdroje byly postupně doplňovány dalšími publikacemi, které se specializovaly například na zákonodárnou činnost Karla IV. nebo císařské korunovace.

Podle mého názoru si sňatková politika Karla IV. zasluhuje bližší pozornost. Pro pochopení této problematiky je nutné vzít v úvahu celý život Karla IV., jenž byl výraznou osobností. Nesmíme také zapomínat, jak odlišné myšlení i životní styl měli lidé ve středověku. Právě proto se pokusím poukázat na formování osobnosti českého krále a římského císaře v souvislosti s vývojem evropských politických dějin.

2 POČÁTKY LUCEMBURKŮ V ČESKÝCH DĚJINÁCH

Důležitým mezníkem pro vývoj Českého království byl roku 1306, kdy byl zavražděn poslední žijící Přemyslovec mužského rodu Václav III. Již od počátku historie českého státu jej spravoval právě tento nejsilnější český rod, který dokázal po dobu 311 let vládnout sjednoceným Čechům. V době Václavovy násilné smrti se hledal vhodný manžel pro jeho sestry, jenž by byl českým králem. Manželem sestry Anny Přemyslovny byl Jindřich Korutantský, neúspěšný panovník, kterého nakonec panstvo vyhnalo ze země. Druhým adeptem na český trůn se stal Rudolf I. Habsburský. Ten se oženil s vdovou po Václavovi III. Eliškou Rejčkou a byl podstatně schopnějším vládcem. Zanedlouho roku 1307 bohužel tento panovník zemřel, a tak se do Čech vrátil Jindřich Korutantský. Ani tentokrát se svého úkolu nezhostil příliš úspěšně, a proto se roku 1309 česká církev i šlechta usnesly, že bude hledán nový vhodnější kandidát a ten se ožení s doposud neprovdanou dcerou Václava II. Eliškou Přemyslovnou.¹

„Za přispění představitelů předních cisterciáckých klášterů, zkušených diplomatů došlo k diplomatickému sblížení s novým římským králem Jindřichem VII. Lucemburským, který projevil ochotu dát Čechům za krále člena svého rodu.“² Nakonec i přes počáteční obavy bylo s římským králem ujednáno, že se českým králem stane jeho mladičkový syn Jan Lucemburský. Ten v prosinci roku 1310 sesadil Jindřicha Korutantského z trůnu, a získal tak královskou hodnost, tu podmiňovalo přijetí „inauguračního diplomu“, kterým král Jan potvrdil požadovaná privilegia české šlechty vůči královské moci.³

Za vlády Jana Lucemburského se země skládala z Čech, Moravy, Slezska, Chebska, Kladska, Opavska, Budyšínska a Zhořelecka. To nám jasně dokazuje, že Jan byl vynikajícím diplomatem, a i když se během své vlády nedokázal s českým prostředím sžít, tak toto území rozšířil o několik nových. Další politické a vladařské úspěchy rodu Lucemburků čekaly na prvorozeného syna Jana Lucemburského a jeho manželky Elišky Přemyslovny – Václava.⁴

---

¹ ČECHURA, J.: *České země v letech 1378 - 1437: Lucemburkové na českém trůně II.* Praha: Libri, 2000, s. 18. – 19.

² SPĚVÁČEK, J.: *Rozmach české státnosti za vlády Lucemburků v souvislostech evropské politiky.* Praha: Academia, 1987, s. 15.

³ SPĚVÁČEK, J.: *Král diplomat (Jan Lucemburský 1296 – 1346).* Praha: Panorama, 1982, s. 63. – 64.

⁴ ČECHURA, J.: *České země v letech 1378 - 1437: Lucemburkové na českém trůně II.,* s. 32.

3 VÁCLAV - NÁSLEDNÍK TRŮNU

3.1 Nelehké dětství

„Narodil se 14. května 1316 v Praze o páté hodině ranní.“⁵ Byla to velmi významná událost, nejen proto, že se jednalo o prvorozeného syna, ale především šlo o naději na zachování trůnu v rodu Lucemburků, kteří povýšili mezi evropské královské rodiny. Tento královský syn byl pokřtěn jménem Václav, stejně jako hlavní český zemský patron, a také po přemyslovském dědovi. Podle Františka Kavky měl malý princ naději zdědit skvělé vlastnosti pro panovníka, ač trochu protichůdné. Když se na to podíváme z pohledu Lucemburků, tak mohl Václav po otci Janovi a císařském dědovi Jindřichovi VII. získat určitý diplomatický talent, neobyčejnou odvahu a vlohy improvizovat, ale také neschopnost setrvat na jednom místě a v neposlední řadě také rytířského ducha. Ze strany Přemyslovců mohl zdědit po Václavu II. jeho intelektuální schopnosti a zájmy právnícko-teologické.⁶ Základní povahový rys, který si Václav jistě osvojil, byl niterní vztah k rodné zemi. Díky němuž se celý život připoutával k českému státu. Tento sklon nevymizel ani výchovou v cizině, přesněji na francouzském královském dvoře v Paříži, kam byl svým otcem Janem roku 1323 poslán z obavy, aby se nestal politickou loutkou královny Elišky, která by si tak zajistila vládu v zemi.⁷

Jak jsem již výše zmínila, Jan Lucemburský byl velkým diplomatem, nejdříve roku 1322 provdal svoji tehdy osmnáctiletou sestru Marii za nového francouzského krále Karla IV. Sličného. Tímto krokem si pomohl vyjednat Václavův výchovný pobyt ve Francii a rovněž velmi výhodný sňatek pro svého syna, který mu zajistil příbuzenský vztah přímo s francouzským králem. Václavovou nastávající se stala Markéta zvaná (Blanka) z Valois, dcera Karla z Valois. Mladý Václav se tak mohl stát zetěm budoucího francouzského krále, případně švagrem za předpokladu nástupnictví Karlova syna Filipa. Ještě, než se tak stalo, musel papež Jan XXII. vydat tzv. dispens neboli výjimku, kterou schvaloval přílišné mládí snoubenců.⁸ Dne 15. května 1323 se mohla uskutečnit svatba, nejednalo se však jedinou událostí dne. Václav byl v den své svatby

---

⁵ KAVKA, F. a kol.: Karel IV.: *Historie života velkého vladaře*. Praha: Mladá fronta, 1998, s. 18.

⁶ SPĚVÁČEK, J.: *Král diplomat (Jan Lucemburský 1296 – 1346)*, s. 109.

⁷ SPĚVÁČEK, J.: *Rozmach české státnosti za vlády Lucemburků v souvislostech evropské politiky*, s. 16.

⁸ BOBKOVÁ, L.: *Velké dějiny země Koruny české, Svazek IV.a*. Praha: Paseka, 2003, s. 74. – 78.

také biřmován, kmotrem se mu stal sám francouzský král, po kterém Václav dle tradice přijal jméno – Karel.⁹

3.2 Francouzský dvůr

„Sedmiletý pobyt ve Francii otevřel Karlovi cestu k soudobému všestrannému vzdělání, jaké mohla poskytnout jen pařížská univerzita, jež se stala střediskem nového státoprávního myšlení a nazírání francouzských legistů, kladoucích na nejvyšší stupeň společenských hodnot stát, jeho mocenský rozvoj a prospěch.“¹⁰ Karel měl zalíbení především v četbě breviáře¹¹, ke kterému jej vedli duchovní. Tím se mu otvíraly cesty k bohatství náboženské poezie židovské i křesťanské. Breviář zavedl Karla k další jeho zálibě a tou byla exegeze Písma svatého, o níž se zajímal celý svůj život. Mohlo by se zdát, že tyto duchovní sklony vytlačily přípravu na povolání vladaře. Nicméně se tak nestalo a Karel byl vychováván i ve směru rytířského boje, lovu a pozdější válečné činnosti, dále byl také zasvěcen do funkce vrchního velitele a nejvyššího soudce.¹²

Myslím si, že není od věci lehce nastínit politickou, hospodářskou i kulturní situaci, která panovala ve Francii při Karlových studiích. Postavení Francie v zahraniční politice bylo pevné. Za jediného většího soupeře ve 14. století byla považována Anglie, až později se tento protivník stal vážnějším. Francie byla zemí lidnatou a především hospodářsky vyspělou. Můžeme se jen domnívat, jestli v Karlově mysli utkvělo pěstování vinic, vodní toky propojené početnými kanály, usnadňujícími plavbu a využití vodní síly nebo zaměření na výnosy rybníků. Z kulturního hlediska byla Francie zemí, jež zdobily různé katedrály, paláce, radnice, kupecké domy a další, Karel však nejdůvěrněji poznal samotnou Paříž, nejlidnatější město západní Evropy mající nejslavnější univerzitu. Tento nepoměr mezi Paříží a ostatními francouzskými městy se dá přirovnat k Praze a ostatním českým i moravským městům.¹³

---

⁹ KAVKA, F. a kol.: *Karel IV.: Historie života velkého vladaře*, s. 26. – 27.

¹⁰ SPĚVÁČEK, J.: *Rozmach české státnosti za vlády Lucemburků v souvislostech evropské politiky*, s. 17.

¹¹ Modlitební kniha pro denní modlitbu duchovních

¹² KALISTA, Z.: *Karel IV. jeho duchovní tvář*. Praha: Vyšehrad, 1971, s. 120. – 125.

¹³ KAVKA, F. a kol.: *Karel IV.: Historie života velkého vladaře*, s. 37. – 40.

4 BLANKA Z VALOIS

První Karlův sňatek nebyl jeho volbou, nýbrž politikou otce Jana Lucemburského. Jak jsem již v předešlé kapitole zmínila, Jan se roku 1323 rozhodl syna vyslat na královský dvůr do Paříže, kde měl být český princ vychován dle francouzských tradic. Podle Kavky „se nad žádným z Karlových manželství, pokud jde o okolnosti, za nichž bylo uzavřeno, se nevznáší tolik otazníků jako právě nad tímto.“¹⁴ Blanka byla nejvýhodnější nevěstou, o jaké se mohlo Karlovi zdát, vždyť pokud by tehdejší francouzský král Karel IV. zemřel bez legitimního syna, případně když by bez dědice zemřel i jeho syn Filip, tak usedl jeho tchán na francouzský trůn. Než se vůbec mohl tento sňatek uskutečnit, musel papež Jan XXII. vydat dispenz.¹⁵ Dne 15. května 1323 se konal sňatek, jehož součástí byla korunovace Karlovy tety, královny Marie. Jako věno dostala Blanka od krále Jana důchody z jeho statků v Hennegavsku.

Doposud bylo zvyklostí, že nevěsty byly posílány na tchánův dvůr, kde se o ně staraly ženichovy matky. Blanka však zůstávala i nadále ve Francii u svých rodičů a Karel dalších 7 let setrval na výchovném pobytu v Paříži. Jak se dovídáme přímo z Karlova vlastního životopisu, když si jej vzal na starost sám francouzský král, začal mu nový život, ve kterém se mezi oběma vytvořilo silné pouto.¹⁶ Vypovídá o tom ukázka z Karlova životopisu, kde praví: „Král mne velice miloval a přikázal mému kaplanovi, aby mne poněkud vycvičil v písmě, ačkoliv král sám nebyl písma znalý.... Král pak nebyl lakomý na peníze, měl dobré rádce a jeho dvůr se skvěl množstvím shromážděných knížat jak duchovních, tak světských.“¹⁷ Karel tak nabyl vynikajícího vzdělání, doplněného duševním rozhledem, nepochybně také rytířskou a společenskou průpravou. Velmi významným okamžikem pro Karla byla návštěva Avignonu, na níž našel životního přítele Pierra de Rosières, budoucího kardinála a papeže. O němž také vypovídá ve svém životopise: „Mezi jeho rádci byl jeden muž velmi moudrý, Petr, opat fécampský, původem z Limoges, člověk výmluvný

---

¹⁴ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky*. Litomyšl: Paseka, 2002, s. 17.

¹⁵ Podle kanonického práva, jímž se ve středověku manželské vztahy řídily, bylo možné manželství uzavřít až v dospělém věku (tj. chlapci 14 let, dívky 12 let). Bylo však možné žádat u papeže dispenz neboli výjimku ohledně věku. Viz KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky*, s. 9 – 10.

¹⁶ Tamtéž, s. 23.

¹⁷ Vlastní životopis Karla IV., s. 17.

a vzdělaný... Potom jsem se s ním seznámil a on mne zahrnoval velikou láskou i otcovskou přízní a poučoval mne častokráte z Písma svatého.“¹⁸

Mnoho informací o tom, co se v této době s Blankou dělo není. Je však možné vyvozovat, že nějaké styky s Karlem udržovali, neboť ten dobře znal její sestru Isabelu, která byla Blančinou stálou společnicí. Manželský pár společně začal žít až v Lucembursku roku 1330, kam byl Karel odvolán k přípravě na převzetí jeho správy. Novomanželé byli pod pečlivým dohledem prastrýce Balduina.¹⁹ Pouze však do doby, než Karla odvolali z Lucemburska do Prahy.²⁰ Někoho možná překvapí, že Blanka nebyla první předurčenou nevěstou. První plán byl spojit Lucemburky s Jindřichem Korutanstským, a tak se měl tehdy pětiletý Karel stát snoubencem Jindřichovy mladší dcery Markéty.²¹ Markéta byla později provdána za Karlova mladšího bratra Jana Jindřicha. Tím byl Janovi zajištěn přístup přes Tyroly do Itálie, kde později ovládl některá města. V roce 1330 opět povolal Karla, tentokrát do Itálie, aby jej zaslavil do situace a pomohl hájit lucemburské zájmy. Tento tříletý pobyt, vyplněný nejedním dobrodružstvím, byl odloučením od Blanky. Můžeme se jen domnívat, kde Blanka v této době 1330 – 1333 pobývala. Patrně v Lucembursku nebo na statcích v Hannegavsku.²²

Vláda v italské državě nebyla snadná a Jan potřeboval někoho, kdo by se podílel na správě signorie, což on sám nemohl. Kromě toho si také uvědomoval, že zde není příliš oblíbený, nemělo to tedy politický efekt. Jan se tedy nemohl dále podílet na správě signorie, a proto povolal Karla. Tato situace naznačovala, že Jan nepomýšlí na svěření vlády Karlovi v českých zemích.²³ Pobyt pro Karla byl už od počátku nebezpečný, sám jen o vlásek unikl pokusu o otrávení v Pavii. Později se v Itálii začal formovat protilucemburský odboj a mladý Karel mu v rámci možností úspěšně čelil. Bohužel ani po vyčerpávajících bojích k utišení situace nedocházelo. Roku 1333 byl Karel otcem pověřen jet do Merana, ke dvoru Jindřicha Korutantského, aby ho tam zastoupil. Tohoto jednání se účastnili také nejváženější čeští pánové, kteří Karla přiměli odjet do rodné

---

¹⁸ Vlastní životopis Karla IV., s. 19.

¹⁹ Balduin Lucemburský (1285 - 1354), byl bratrem římského císaře Jindřicha VII. (korunovaného roku 1312). Od roku 1308 byl trevírským arcibiskupem a jedním z nejmocnějších říšských kurfiřtů své doby.

²⁰ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky.*, s. 28.

²¹ ČECHURA, J. - HLAVAČKA, M. - MAUR, E.: *Ženy a milenky českých králů.* Praha: Akropolis, 1994, s. 66.

²² Tamtéž, s. 66.

²³ ŠAROCHOVÁ, G.: *České země v evropských dějinách, díl první do roku 1492.* Praha: Paseka, 2006, s. 300. – 301.

země, kde se měl ujmout opuštěné vlády. Sám se už do Itálie nevrátil, mezitím se zde lucemburská vláda zhroutila.²⁴

4.1 Markrabě moravský

Markraběcí titul udělil král Jan svému synovi v lednu 1334. Jak uvádí Jiří Spěváček, umožňoval Karlovi zastupovat vládu otce v celém českém státě. Působnost tohoto úřadu později vyplynula z praxe. Pro krále Jana bylo výhodné, že mohl kdykoliv zasahovat do Karlovy činnosti, na druhou stranu cílevědomému princovi poskytovala možnost rozvíjet vlastní představy o vládě. Karel se na rozdíl od svého otce opřel o domácí prostředí a získal jej na svoji stranu. Rozdílným byla i potřeba splynout s rodnou zemí. Tímto začíná období lucemburského dvojvládí v českých zemích, charakterizované bojem o moc, což Karel ve své autobiografii co nejvíce zastíral.²⁵ Můžeme však opravdu vidět, že nešlo o nějaké rozdělení pravomocí, bylo to drama boje a patrně i nenávisti, které s vážností zůstalo ukryto.

Blanka přijela do Prahy v červnu 1334, aby se opět shledala s Karlem. Dojem z celého Blančina příjezdu popsala Zbraslavská kronika slovy: „Sličným zjevem a krásou svou se zajisté zalíbila v očích všech a doufám, že se ještě více zalíbí ctnostmi; přinesla s sebou ženský šat podle obyčeje svého národa a přivezla nemalou výbavu podle stavu své důstojnosti, jak vyžaduje dům královský. Za velkou obtíž pokládáme, že sama mluví jen francouzským jazykem, manžel sám jí rozumí a má ji rád.“²⁶ Nodl ve své studii tvrdí, že kronikáři často některé věci sami dokreslují nebo zamlčují, z úcty k panovníkovi.²⁷ Manželé nějakou dobu pobývali v purkrabském domě na Pražském hradě, který nebyl v lichotivém stavu, což Karla přimělo k budování vhodnějšího královského obydlí. Inspirací mu byl právě palác francouzských králů.²⁸ Z vřelého přivítání vzešlo první dítě jejich manželství dcera Markéta.

Během následujícího roku se Karlovi dařilo upevňovat svoji panovnickou moc a rozšiřovat královský majetek. Problémy se začaly objevovat až s příchodem otce do Čech, od srpna 1335. Dalším nepříjemným překvapením byl příchod nové manželky Jana Lucemburského Beatrice Bourbonkové.²⁹ Hlavním důvodem tohoto svazku byla

²⁴ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky*, s. 30. – 31.

²⁵ SPĚVÁČEK, J.: *Karel IV. život a dílo (1316 - 1378)*. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1980. s. 107.

²⁶ Zbraslavská kronika, str. 27.

²⁷ NODL, M.: *Tři studie o době Karla IV.* Praha: Argo, 2006, s. 41.

²⁸ ČECHURA, J. - HLAVAČKA, M. - MAUR, E.: *Ženy a milenky českých králů*, s. 66.

²⁹ Sňatek Jana Lucemburského a Beatrice Bourbonkové proběhl v prosinci 1334.

nutnost najít oporu ve Francii v době hrozícího útoku Ludvíka Bavora, tento svazek byl před Karlem a Janem Jindřichem dokonale utajen. Po příchodu manželky zůstal král Jan téměř dva měsíce v Praze a určil markraběnku Blanku její společnicí.³⁰ Mezitím mladý panovník ztrácí velkou část přízně české šlechty, která měla obavy z jeho zvyšující se moci. Jak Karel popisuje ve svém životopise, tito páni namluvili králi, že jej chce zbavit vlády. „Otec natolik uvěřil jejich radám, že k nám pojal nedůvěru a odňal nám proto všechny hrady i správcovství v Čechách a v markrabství moravském. A tak nám brzy zbyl holý titul markrabství moravského bez vší podstaty.“³¹ Jakoby toho už tak nebylo dost, v únoru 1337 se králi narodil syn, pojmenovaný Václav. Tuto napjatou situaci řešil Karel odjezdem do Tyrol, kde setrval většinu času.

Situace se pro Karla zlepšila až poté, co jeho otec opustil Čechy. Rozhodl se vrátit a znovu upevňovat svoje postavení na Moravě a získat finanční zdroje. Tím, že byl Jan zaneprázdněn říšskou politikou, se Karlovi znovu naskytlá cesta k moci. Kromě upevňování moci, Karel praktikoval sňatkovou politiku. Hodlal upevnit vztahy s uherskými Anjouovci, rodem hrající významnou roli v papežské i francouzské politice. Jak jinak by toho mohl dosáhnout, než manželským spřízněním rodin. Tento záměr se zdařil, protože roku 1338 byla uzavřena smlouva o manželství tehdy tříleté Markéty s prvorozeným synem uherského krále Karla Roberta z Anjou, dvanáctiletým Ludvíkem.³²

Janův vztah ke Karlovi změnila až jeho slepota. Zdá se, že teprve tehdy si opravdu uvědomil, že je třeba zajistit nutnost jeho legální spoluvlády. Karel mezitím pomohl potlačit odboj vedený proti Janu Jindřichovi v Tyrolích, který zapříčinila Jindřichova manželka Markéta (zvaná Maultasch). Rozhlašováním Jindřichovi impotence chtěla dosáhnout rozvodu. Zrušení manželství by pro ni znamenalo možnost nového manželství s císařovým synem Ludvíkem Braniborským, čímž by Lucemburkové přišli o Tyroly.³³

4.1.1 Legitimní následník českého trůnu

Poté co na podzim roku 1339 propukla „Stoletá válka“, se Jan vypravil v souladu se svými politickými závazky do Francie. Je velkým překvapením, že jej na této cestě

---

³⁰ SPĚVÁČEK, J.: *Král diplomat (Jan Lucemburský 1296 – 1346)*, s. 220. – 222.

³¹ Vlastní životopis Karla IV., s. 28.

³² KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky*, s. 41. – 46.

³³ KAVKA, F. a kol.: *Karel IV.: Historie života velkého vladaře*, s. 90.

doprovázel i Karel, přestože jej podobné povinnosti nezavazovaly. Můžeme se jen domnívat, zda za tím byla touha po dobrodružství nebo projev solidarity. Žádné vojenské rozhodnutí nepadlo, a tak se mohl Karel vrátit zpět do Čech, ten však zůstal na Vánoce s otcem v Paříži. Po svátcích se vydali do Montpellieru, Janovou poslední nadějí na vyléčení zraku byla slavná lékařská fakulta. Vyléčení se bohužel nekonalo a Jan nadobro oslepl.³⁴ Vzhledem k vážnosti svého stavu, sepsal svoji poslední vůli,³⁵ která oficiálně uznávala nástupnictví Karla na český trůn.

Od zemského sněmu v červnu roku 1341, kde byla tato vůle vyhlášena, mohl tedy Karel oficiálně používat titul „mladší král“, což mu nabízelo politicky samostatnější možnosti. Karel se domáhal korunovace ještě za života svého otce, začal již vše připravovat, ale vlivem následujících událostí ji neměl čas dokončit. Jednou z těchto událostí se stal konečný pád vlády Jana Jindřicha v Tyrolích. Markéta opět prohlásila, že jej neuznává za manžela a tentokrát se jí povedlo dosáhnout, čeho si umanula, rozvedla se s manželem z důvodu impotence. Císař rozvod potvrdil a tak se mohla v únoru 1342 konat svatba s Ludvíkem Braniborským. Takto přišli Lucemburkové o Tyroly. Situace nabrala rychlý spád, Jan vyhlásil císaři nepřátelství, zemřel papež Benedikt XII. a na jeho místo byl dosazen dlouholetý Karlův přítel kardinál Pierre de Rosières, který přijal papežské jméno Kliment VI. V průběhu tohoto roku byl Karel také obdařen druhým potomkem, dcerou Kateřinou.³⁶

Není žádným tajemstvím, že nový papež nebyl velkým příznivcem Ludvíkových praktik a tak v březnu roku 1344 pozval Jana i s Karlem do Avignonu, kde sídlila římská kurie. Povýšil pražský biskupský stolec na arcibiskupství bulou z 30. dubna 1344 a zřejmě zde došlo také k tajné dohodě o povznesení Karla na post římského krále.³⁷

4.1.2 Boj o říšský trůn

Toto povznesení mělo proběhnout řádnou volbou v kurfiřtském kolegiu. V první řadě bylo důležité odvolat dosavadního mohučského kurfiřta a arcibiskupa Jindřicha z Virneburgu, který byl nakloněn císaři, a na jeho místo dosadit Gerlacha Nasavského.

---

³⁴ ŠMAHEL, F.: *Cesta Karla IV. do Francie 1377 – 1378*. Praha: Argo, 2006, s. 31. – 39.

³⁵ Testament ustanovoval převzetí Čech, Budyšínska, Zhořelecka a Slezska Karlovi, Moravy Jindřichovi a vládu nad Lucemburským územím měl převzít nejmladší syn Václav. (Viz KAVKA, F. a kol.: *Karel IV.: Historie života velkého vladaře*, s. 94.)

³⁶ ŠUSTA, J.: *Otec a syn (1333 – 1346)*. Praha: Jan Laichter, 1946, s. 366. – 370:

³⁷ KAVKA, F. a kol.: *Karel IV.: Historie života velkého vladaře*, s. 104. – 106.

Další krok byl uskutečněn na Zelený čtvrtek, přesněji 13. dubna 1346, kdy byl Ludvík Bavor dán papežem do klatby. Než mohli kurfiřti přistoupit k volbě nového římského krále, musel Karel spolu s Janem složit slib papeži, jenž obsahoval 13 hlavních bodů. Karel se musel k těmto krokům zavázat proto, že část kardinálů s jeho kandidaturou nesouhlasila. Sliby se týkaly především respektování papežské autority a důležitý slib se týkal také boje s Ludvíkem Bavorem jako kacířem.³⁸

Nový arcibiskup Gerlach svolal kurfiřty k volbě dne 11. července na netradiční místo do Rhensu, Frankfurt nad Mohanem byl příliš blízko císařově moci. Karel byl zvolen římským králem jednomyslně,³⁹ je však nutno podotknout, že se volby neúčastnil markrabě braniborský a falckrabě rýnský, oba z důvodu příbuznosti k císaři.⁴⁰ Jak je již u Karla zvykem, musel si na svoji korunovaci ještě nějaký čas počkat. Okolnost, která mu tentokrát překazila korunovaci, bylo vylovení Angličanů v Normandii. Francouzský král Filip VI. zažádal své spojence o pomoc a tak se 26. srpna strhla těžká bitva u Kresčaku, která skončila nešťastnou porážkou Francouzů. Tragická nebyla jen porážka, ale hlavně smrt českého krále Jana Lucemburského. Tímto a zároveň vůlí krále Jana z roku 1340, se stal Karel českým králem. Jeho úkol byl mimořádně obtížný, bylo nutné dosáhnout uznání jak římského krále ve všech částech říše, tak zároveň převzít vládu v Lucemburských zemích.⁴¹

4.1.2.1 Dvojí korunovace

Římskou korunu přijal Karel 26. listopadu 1346 v katedrále města Bonnu, neboť tradiční Cáchy či případný Kolín nad Rýnem byly oddány císaři Ludvíkovi. Při tomto slavnostním obřadu také chyběly tradiční říšské korunovační klenoty, které zadržoval stále Ludvík Bavor.⁴²

Korunovace v Praze se uskutečnila společně s Karlovou chotí Blankou, dne 2. září 1347 v bazilice sv. Víta. Poprvé v dějinách vsadil koruny na hlavu pražský arcibiskup Arnošt z Pardubic.⁴³

---

³⁸ SEIBT, F.: *Karel IV. císař v Evropě (1346 – 1378)*. Praha: Lidové noviny, 1999, s. 136. – 138.

³⁹ Volili: Arcibiskup trevírský, mohučský, kolínský, vévoda saský, český král.

⁴⁰ KAVKA, F. a kol.: *Karel IV.: Historie života velkého vladaře*, s. 114.

⁴¹ SPĚVÁČEK, J.: *Karel IV. život a dílo (1316 - 1378)*, s. 201. – 203.

⁴² Tamtéž, s. 201. – 204.

⁴³ BOBKOVÁ, L.: *Velké dějiny zemí Koruny české, Svazek IV.a*, s. 223. – 224.

4.2 Římský a český král

Po všech nepříjemných událostech, které se Karlovy poslední dobou děly, přišla i jedna v jeho prospěch, i když v tomto případě by se spíše dalo hovořit o náhodě. Šlechta se do Prahy nesjela jen na Karlovu korunovaci, ale i za účelem válečných příprav. Vojsko mělo zaútočit na císaře přímo v Bavorsku, ale osud to zařídil jinak a Ludvík Bavor si dne 11. října 1347 pádem z koně zlomil vaz a zemřel.⁴⁴ Tímto se situace podstatně změnila, protože právě Wittelsbachové najednou museli hledat nového protikandidáta, jímž byl 10. ledna 1348 zvolen anglický král Eduard III. Karel mezitím získával co největší uznání v celé říši.⁴⁵

Jak Kavka ve svém díle zmiňuje: „Nebylo příliš pravděpodobné, že by se Eduard III. ujal fakticky vlády... Karel proto vyslal do Londýna tajné poselstvo a nabídl vyrovnání politickou cestou. Nedal se vtáhnout do válečného dobrodružství a koncem února se už objevil v Praze.“⁴⁶ Hned poté uskutečnil velké zakladatelské činy, především vznik Nového Města pražského, založení univerzity a také zahájení stavby Karlštejna. Další událostí, kterou nesmíme opomenout, bylo obnovení smluv sňatku nejmladší Karlovy dcery Kateřiny s Rudolfem Habsburským. Dohodnuto bylo, že se symbolický sňatek uskuteční, jakmile nevěsta dosáhne jedenácti let věku, což se stalo 5. června 1353. Ihned poté byla malá Kateřina vyslána na dvůr rakouské vévodkyně, které byla svěřena do péče. Smlouvy byly oficiálně potvrzeny na hradě Seefeldu, kde byly Albrechtovy i jeho potomkům uděleny rakouské země v léno, a zároveň rakouský vévoda uznal Karlovo římské království. Nedlouho na to, přesněji 10. května, se ke Karlovi dostala zpráva, že Eduard III. definitivně rezignoval na římskou korunu.⁴⁷

V této době Karel spolu s anglickým králem uzavřeli dohodu, na jejímž základě se Eduard III. vzdal římského trůnu. Ludvík Braniborský v zápětí našel nového kandidáta, kterým se později stal hrabě Gunther ze Schwarburgu, zvolen pomocí dvou sporných hlasů. Karel se vydal na jednání s Ludvíkem Braniborským, bylo však neúspěšné. Mnohem bolestivější zpráva Karla čekala až na zpáteční cestě do Prahy, kdy se dozvěděl, že zde 1. srpna 1348 zemřela jeho milovaná manželka Blanka z Valois. Není nám znám ani důvod, proč teprve jednatřicetiletá královna zemřela. Bohužel o její smrti nejsou zachovány žádné bližší informace, můžeme s největší pravděpodobností vyvrátit

---

⁴⁴ ŠUSTA, J.: *Karel IV. za císařskou korunou*. Praha: Jan Laichter, 1948, s. 5. – 10.

⁴⁵ KAVKA, F. a kol.: *Karel IV.: Historie života velkého vladaře*, s. 132.

⁴⁶ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky*, s. 64.

⁴⁷ Tamtéž, s. 63. - 66.

morovou nákazu, jak se někteří starší dějepisci domnívali. Královna byla jako první pohřbena do nové královské hrobky ve Svatovítské katedrále.⁴⁸

4.3 Konec manželství

Tak se skončilo nejdelší manželství Karla IV., trvající celých osmnáct let. Život, který Blanka v Praze prožívala, nebyl snadný, jen když uvážíme, kolik cest Karel za dobu jejich manželství podnikl a jak dlouho tedy královna pobývala sama. Musíme si hlavně uvědomit, že tyto cesty nebyly nijak krátkodobé, mnohdy si byli manželé odloučení více než rok. Také společenské postavení (necelý rok královnou, římské koruny se nedočkala), muselo vyžadovat velké sebezapření. Kronikáři zdůrazňují královninu moudrost a inteligenci, především ve schopnosti jazykového a zvykového přizpůsobení.

Když se na tuto událost podíváme z politického hlediska, zjistíme, že je to ztráta citelná také protože Karel IV. dosud neměl následovníka. Blančíným úmrtím byly též oslabeny pozice kurie, jak dokazuje kondolenční dopis papeže. Kliment V. v něm naléhá na Karla, aby si za svoji manželku vzal nejlépe zase princeznu z francouzského rodu, který byl oddán papežskému stolci. Na tomto příkladě můžeme vidět, jak se změnila poměry mezi světskou a církevní mocí. Téměř století předtím mohl ještě Inocenc IV. předepisovat, koho si má vzít kdo vzít za manžela, kdežto Karel svého někdejšího papeže Klimenta V. staví již před hotovou věc.⁴⁹

---

⁴⁸ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky*, s. 66. – 67.

⁴⁹ ČECHURA, J. - HLAVAČKA, M. - MAUR, E.: *Ženy a milény českých králů.*, s. 68.

5 ANNA FALCKÁ

Z předchozího odstavce můžeme lehce odvodit, že se v této době dlouhému smutku moc nepřálo. Karel, jako vdovec i římský král, byl ihned středem zájmů všech panovnických rodů, které naplno využívaly sňatkových možností. První nabídku mu nepřímo učinil sám papež ve svém soustrastném listu, kde mu doporučoval sňatek s některou z francouzských princezen. Je možné, že jen tlumočil přání krále Filipa VI., který nechtěl být odmítnut. Časy se od doby Jana Lucemburského však změnily, a Karlova motivace k sňatku s francouzskou princeznou vymizela. Karel již dosáhl to, k čemu tímto jeho otec směřoval a musel zohlednit složité poměry ve středoevropském regionu.⁵⁰

První námluvy Karel uskutečnil v Anglii, kde se ucházel o ruku Isabely, šestnáctileté dcery anglického krále Eduarda III. Nebyl to však jediný pokus, kterého se Karel zúčastnil. Začal tajně jednat také s rýnským falckrabětem Rudolfem, o sňatku s jeho dvacetiletou dcerou Annou. Tímto spojenectvím by Karel mohl výrazně oslabit moc bavorských Wittelsbachů. Druhým lákavým důvodem, proč se zajímat právě o Annu Falckou byl také fakt, že Rudolf stále neměl dědice, a tak byla jeho dcera Anna jedinou potenciální dědičkou panství. Teď šlo jen o to, jak odvolat anglické námluvy, aniž by to znamenalo zneřátení s Eduardem III. Za tímto účelem se vydal Karel do Zeelandu, dnešního Holandska, kde měl schůzku se zástupci anglického krále. Prokázal zde své osobní schopnosti, neboť tato situace opravdu nevedla k žádným rozepřím. Jednu překážku tedy Karel překonal.⁵¹

Druhou závažnou překážkou byl fakt, že v roce 1346 uvrhl papež Kliment VI. všechny Wittelsbachy do klatby. Udělil by tudíž jen stěží dispenz, která byla potřebná ke sňatku. Karel byl po přeslici pravnukem Rudolfa I. Rakouského, tedy ve stejném příbuzenském stupni jako Anin otec. Proto mu nezbývalo nic jiného, než se uchýlit k dvojí hře. Vyslal svého kancléře Mikuláše Luckova z Brna, s žádostí o dispenz ke sňatku, nikoli však s Annou ani francouzskou princeznou, ale s dcerou Eduarda III. Isabelou. Domníval se, že papež pochopí jeho politické důvody, proč je nevhodné spojit se s francouzským královským domem. Papež překvapivě svolil a už tři měsíce po Blančině smrti si Karlův kancléř odnášel žádost o dispenz. Ta byla formulována tak,

---

⁵⁰ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky*, s. 70.

⁵¹ ČECHURA, J. - HLAVAČKA, M. - MAUR, E.: *Ženy a milenky českých králů*, s. 69.

aby se mohla případně vztahovat i na jiný sňatek, neboť si ponechávala otevřené jméno nevěsty. Papež nejspíš počítal s tím, že se sňatek s Isabelou nemusí uskutečnit a Karel nebude mít čas na další žádost, určitě ale nepomyslel na Annu Falckou.⁵²

5.1 Říšský trůn dobojován

Vše se zdařilo a tak mohly svatební přípravy pokročit. V březnu roku 1349, se v Bacharach na Rýně slavila svatba Karla IV. a Anny Falcké, která nepochybně zaskočila celou tehdejší společnost. Nastala chvíle, kdy mohl Karel dořešit říšskou situaci ve svůj prospěch. V květnu 1349 se rozhodl vojensky zaútočit proti Guntherovi,⁵³ nakonec však ke střetu nedošlo, protože Ludvík Braniborský přišel s návrhem řešení. Karel přijal návrh Ludvíka a bývalého arcibiskupa Jindřicha z Virneburgu za slib, že nechají Gunthera padnout. Tím však porušil slib daný papeži ještě před svým zvolením. Dohoda znamenala konec Gunthera jako protikrále, ale také v ní Karel potvrdil Ludvíkovi Braniborskému jeho kurfiřtský hlas a všem Wittelsbachům jejich držená území. Tak se stal Karel jediným uznaným králem římské říše.⁵⁴

Své vítězství neváhal již podruhé zpečetit korunovací v tradičním korunovačním městě římských králů Cáchách, kde se o den později korunovala i Anna Falcká.⁵⁵ Hned poté manželé spěchali do Prahy, aby mohla být Anna korunována také na českou královnu. Uskutečnilo se tak 1. listopadu 1349 v bazilice sv. Víta arcibiskupem Arnoštem z Pardubic. Netrpělivě se také očekával další Karlův potomek, zvláště potom co došlo k rozsáhlé epidemii moru, jejíž vinou zemřela Jitka – Bona, Karlova sestra, manželka francouzského následníka trůnu, ale také jeho dcera, uherská královna Markéta.⁵⁶

Počátkem roku 1350 se na pražském královském dvoře odehrála významná událost, dne 17. ledna přišel na svět prvorozený syn, pokřtěný jménem Václav.⁵⁷ Následovaly slavnosti, které navštívil i Annin otec falckrabě Rudolf. Nejenže se přijel podívat na vnuka, přijel projevit Karlovi vděčnost zato, že vykoupil jeho syna Rudolfa II. ze zajetí,

---

⁵² KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky*, s. 72. – 73.

⁵³ Syn hraběte Jindřicha VII. V době Karla IV. byl německým vzdorokrálem.

⁵⁴ BOBKOVÁ, L.: *Územní politika prvních Lucemburků na českém trůně*, Ústí nad Labem: Pedagogická fakulta UJEP, 1993, s. 65. – 68.

⁵⁵ BLAŽKOVÁ, V. – KAVKA, F. – ALTMANN, H.: *Dvanáct římských i českých královen korunovaných v Cáchách*. Praha: Libri, 2004, s. 67. – 68.

⁵⁶ KAVKA, F. a kol.: *Karel IV.: Historie života velkého vladaře*, s. 147. – 148.

⁵⁷ BOBKOVÁ, L.: *Velké dějiny země Koruny české, Svazek IV.a*, s. 250.

do kterého upadl ve válce o Branibory ještě jako Ludvíkův spojenec. Poté se společně vydali do Budyšína, kde se setkali s Ludvíkem Braniborským, spolu s novým míšeňským markrabětem Fridrichem III. a jeho bratrem Baltazarem, saským vévodou Rudolfem a také s dánským králem Waldemarem. Účelem tohoto setkání bylo vyřešit spor o Braniborsko. Karel jej tentokrát potvrdil Ludvíkovi a jeho bratrům jako léno a Ludvík Braniborský se zase zavázal, že vydá Karlovi říšské korunovační insignie s ostatky říšského pokladu, jež Karel postrádal při své korunovaci v Cáchách.

V říjnu nastalo pro Karla těžké období, po poranění krční i hrudní páteře částečně ochrnul. O okolnostech tohoto úrazu příliš nevíme, je nám však známa jeho vážnost, proto také mnozí historikové soudí, že téměř smrtelný úraz proměnil i Karlovu povahu.⁵⁸ Josef Šusta se například domnívá, že právě v tomto nelehkém období Karel nejspíše napsal některá svá díla, a to Legendu o sv. Václavu, Morality nebo dokonce základ pozdějšího českého zákoníku nazývaného *Maiestas Carolina*.⁵⁹

Nemoc neoslabila ani panovníkův zájem, jak využít narození následníka trůnu ve prospěch dynastie. Ještě před narozením Václava uzavřel Karel smlouvu o manželství s javorsko-svídnickým vévodou Bolkem. Sňatek měl uzavřít s Annou Svídnickou, dcerou Bolkova bratra Jindřicha a Kateřiny Uherské. Anna byla jedinou dědičkou Javorska-Svídnicka, neboť Bolek neměl žádné děti, a zároveň možnou dědičkou uherskou, protože ani její druhý strýc, uherský král, neměl dosud žádné potomky.⁶⁰ Tato smlouva byla mistrovským dílem Karlovy diplomatické rafinovanosti. Bolkovi totiž situace nepřála, úmrtím císaře Ludvíka Bavora zaniklo jeho příbuzenství s Wittelsbachi a Ludvík Braniborský pro něj nebyl příliš užitečným spojencem. Vévoda Bolek se fakticky dostal do izolace, to se změnilo nabídkou pozvání na schůzku, týkající se osudu Branibor. Karel vyjednal závazek, kterým si zajistil dědictví i v případě narození Bolkova potomka. Ohrožení není myšleno jen synem, ale i pokud by se mu narodila dcera, tudíž by měla přednost v dědění před Annou, případně pak jako nevěsta Václavovi nejstarší z nich. Nedlouho na to, se tato smlouva stala v důsledku Václavovi smrti, dne 28. prosince 1351, bezpředmětnou.⁶¹

---

⁵⁸ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky*, s. 77. – 78.

⁵⁹ ŠUSTA, J.: *Karel IV. za císařskou korunou*, s. 177. – 178.

⁶⁰ ČECHURA, J. - HLAVAČKA, M. - MAUR, E.: *Ženy a milénky českých králů*, s. 71.

⁶¹ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky*, s. 79. – 81.

5.2 Další neštěstí

Rána osudu zasáhla a Karel se nacházel opět bez dědice. V celé zemi se na Václavovu památku sloužily smuteční bohoslužby. Na Karla čekalo ještě další rodinné neštěstí, v necelých třiadvaceti letech, dne 2. února 1353, zemřela i jeho druhá žena Anna Falcká. Jak je již zvykem, ani o smrti této královny bohužel nic nevíme. Možná právě kvůli krátkému trvání tohoto svazku, nejsou dochovány žádné další údaje. Nebyl to nezdár jen osobní, ale především politický, Annu totiž zanedlouho následoval i její otec Rudolf. Celkově se nám může zdát, že pro Karla byla ztráta dědice větší ranou než smrt manželky Anny. Tak se skončilo Karlovo nejkratší manželství, musel tedy opět čelit výběru nové manželky.⁶²

---

⁶² KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky*, s. 81. – 82.

6 Anna Svídnická

Nový sňatek uzavřel již do čtyř měsíců po její smrti Anny Falcké. Karel si vzal ženu, kterou původně vybral pro svého zesnulého syna Václava. Je očividné, že přidružení posledního slezského území k zemím Koruny české, bylo pro Karla důležité. Dohoda zněla jasně, k tomuto připojení mělo dojít po smrti Bolka Svídnického. Nicméně tento záměr nebyl jediným, ve sňatku s Annou Svídnickou král viděl možnost císařské korunovace. Výhodou v tomto směru bylo úmrtí papeže Klimenta, který už dobře věděl, co Karel dokáže, a tak se jeho přítomnosti v Itálii obával. Plán byl tedy zřejmý, zlepšit vzájemné vztahy s uherským králem a upevnit je jak jinak než příbuzenským spojením. Annina matka byla sestrou uherského krále, a proto byla princezna již od dětství vychovávána v Uhrách. Aby se mohl plán uskutečnit, bylo nutné jednat jak s polským králem Kazimírem, tak s Karlovým zetěm Ludvíkem Uherským. Vlastní námluvy tedy spojil s jednáním o sňatku dcery Kateřiny s Rudolfem IV. Rakouským.⁶³

Příbuzenství s Habsburky chtěl Karel prohloubit ještě více, proto přicházel v úvahu také další syn Albrecht III., kterému měla být zaslíbena dcera Jana Jindřicha, neteř Kateřina. Karel požádal o dispenz nového papeže Inocence VI. a ten žádosti vyhověl. Brzy na to se 27. května 1353 konala svatba samotného římského a českého krále s mladou Annou. Následovaly korunovace, na českou královnu, později i korunovace římskou korunou.⁶⁴

Na podzim téhož roku král zahájil římskou jízdu. Byl odhodlaný zaútočit na svého nepřítele milánského arcibiskupa Giovanniho Viscontiho. Vis maior opět zasáhla a Giovanni Visconti zemřel, takže Karel prošel severní Itálií v míru a dosáhl svého cíle bez boje. Usadil se na zhruba dva měsíce v Mantově, nechal vyslat posla do Avignonu, aby papeži vysvětlil situaci a zároveň sjednal vypravení kardinálů do Říma, aby mohl být korunován. Nechal také poslat pro svoji manželku, která ho měla na této cestě následovat. Karel se svojí družinou postupovali přes Miláno, až do města Pisy, kde čekal na papežského legáta a ostatní družiny včetně královny. Postupně se zde sešli královna Anna, papežský legát Pierre de Colombiers a další. Všichni účastníci se tedy mohli 28. března vydat na průvod směrem k Římu.⁶⁵

---

⁶³ ČECHURA, J. - HLAVAČKA, M. - MAUR, E.: *Ženy a milenky českých králů*, s. 71. – 73.

⁶⁴ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky*, s. 85. – 88.

⁶⁵ KAVKA, F. a kol.: *Karel IV.: Historie života velkého vladaře*, s. 180. – 186.

6.1 Císařská korunovace

Dubnový termín korunovace se blížil, ale cesta do Říma byla ještě dlouhá. Když dne 2. dubna dorazil průvod na výšinu Monte Mario, na níž mohli vidět Řím na dohled, utábořili se. Slib papeži říkal, že se může v Římě zdržet jen v den své korunovace.⁶⁶ K té došlo 5. dubna 1355, kdy vstoupili tradiční cestou římských králů do Říma a postupovali směrem k bazilice sv. Petra.⁶⁷ Beneš Krabice popsal vstup do Říma slovy: „Pan Karel vstoupil do města Říma jako poutník, pokorně a pěšky, a ačkoli mu Římané vyšli vstříc s velkou slavnostní nádherou, přece on, pohrdaje světskou slávou, vešel do svatého města tajně a po tři dny obcházel skrytě s velkou zbožností všechny prahy svatých, a jeho vlastní lidé ho nepoznali.“⁶⁸ Tam už na ně čekal kardinál Pierre de Colombiers, který Karla a Annu korunoval na císaře a císařovnu.⁶⁹

Tímto dosáhl vrcholu svých státnických tužeb a římská jízda byla zkouškou diplomatických dovedností, které využil na výbornou. Karel tak dosáhl nejvyšší možné panovnické moci své doby. Teprve od chvíle své císařské korunovace se začal označovat jako Karel IV., čímž se prohlásil za pokračovatele a dědice díla Karla Velikého, prvního císaře francké říše.⁷⁰

Okamžitě po korunovaci se dle slibu císař se svým doprovodem odebral k odchodu z Itálie. V polovině srpna se tak mohl v Čechách slavit návrat císaře a císařovny. Došlo také na stavbu „zemí Koruny české.“ K tomuto účelu byl v září 1355 do Prahy svolán Svatováclavský sněm. Rozhodl o nástupnictví markraběcí linie lucemburského rodu (Jana Jindřicha) na český trůn bez volby, pokud by Karel zemřel bez dědice. Další důležitou částí sněmu bylo přednesení propracovaného zákoníku, *Maiestas Carolina*. Tento kodex znamenal odstranění dualistické vlády šlechty a panovníka ve prospěch krále. Pro odpor mocných českých stavů však císař tento zákoník neprosadil.⁷¹

6.1.1 Zlatá bula Karla IV. z roku 1356

Římský císař si uvědomoval nutnost řešení stále se zhoršujících vztahů v jednotlivých zemích v říši, a proto také svolal norimberský dvorský sněm, na němž

⁶⁶ KAVKA, F.: *Korunovace Karla IV. císařem svaté říše římské*. Praha: Havran, 2002, s. 80.

⁶⁷ BLAŽKOVÁ, V. – KAVKA, F. – ALTMANN, H.: *Dvanáct římských i českých královen korunovaných v Čáchách*, s. 75.

⁶⁸ Kronika Beneše Krabice z Weitmile, s. 229.

⁶⁹ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky*, s. 92. – 93.

⁷⁰ SPĚVÁČEK, J.: *Karel IV. život a dílo (1316 - 1378)*, s. 241.

⁷¹ KAVKA, F.: *Vláda Karla IV. za jeho císařství, I. díl*, Praha: Karolinum, 1993, s. 39. – 41.

byl 10. ledna 1356 přijat nový říšský ústavní zákoník, který stanovoval organizace římské říše. Později začal být tento zákoník označován jako *Zlatá bula Karla IV. z roku 1356*. Tento právní kodex byl bezesporu jednou z nejvýznamnějších ústavních listin Římské říše, v období pozdního středověku. Udržel si svoji platnost až do doby zániku císařství, roku 1806. Podle jednotlivých článků lze soudit, že byl výsledkem složitých a rozporuplných jednání mezi Karlem IV., kurfiřty a dalšími představiteli říše. Bula zejména určovala proces, jakým mají být voleni římscí králové a záležitosti ohledně udělování a držení kurfiřtské instituce. Volbu římského krále provádělo sedm kurfiřtů, tři duchovní (arcibiskupové trevírský, kolínský a mohučský) a čtyři světští (král český, falckrabě rýnský, vévoda saský a markrabě braniborský), mezi nimiž měl výsadní právo prvního místa právě český král. Dále také potvrzovala množství výsad českému králi a českému státu na rozdíl od ostatních členů římské říše. Mezi nejdůležitější výsady patřilo trvalé potvrzení práva svobodné volby českého krále českým zemským sněmem, v případě vymření panovnického rodu, po meči i po přeslici. Císař nemohl udělovat český stát jako léno. Českému státu bylo rovněž potvrzeno vlastní soudnictví, na které neměly vliv vyšší říšské soudy, a český král měl svrchovanou soudní moc v českých zemích. Tento říšský zákoník Karla IV. přímo nesouvisel s jeho evropskou politikou, nýbrž dával říši jako celku jasnější vymezení v rámci celé Evropy.⁷²

6.1.2 Císařské úmluvy

6.1.2.1 Ludvík Uherský

Císařští manželé se na začátku února vrátili do Prahy, kde dlouhou dobu nepobyli. Stihli také navštívit Moravu, kam se poprvé vydali v nové hodnosti. Návštěvě sídla Jana Jindřicha byl přisuzován velký význam, svědčí nám o tom mimořádný doprovod.⁷³ Odtud se část družiny odebrala za Karlem IV. a Annou na schůzku s uherským králem do Rábu. O tomto vysoce tajném jednání víme jen to, že ačkoli císař dále předstíral zájem na udržení míru v Itálii, slíbil uherskému králi pomoc v jeho válce s Benátkami, kterou bylo možné očekávat, potom co Ludvík vstoupí na italskou půdu. Předmětem schůzky bylo rovněž domluvit sňatek mezi prvorozeným synem Jana Jindřicha Joštem a Ludvíkovou další neteří Alžbětou. Velkou roli ve sňatkové politice Lucemburků hrály děti Jana Jindřicha, neboť Karel IV. kromě Kateřiny žádné jiné potomky neměl. Naproti

---

⁷² MAŠEK, R. – BLÁHOVÁ, M.: *Karel IV.: státnické dílo*. Praha: Karolinum, 2003, s. 257. – 262.

⁷³ Doprovod tvořili například: muži Karlova kabinetu (Dětrich z Portic, kancléř Jan ze Středy, olomoucký biskup Jan Očko z Vlašimi), dále také fuldský opat Jindřich, saský kurfiřt Rudolf a další.

tomu Ludvík byl stále bezdětný, takže velkou nadějí na jeho dědictví představovaly sňatky s jeho neteřemi, i když měl ještě synovce. O dispens nebylo žádáno, tudíž se můžeme domnívat, že se Ludvík ani Karel IV. nechtěli úplně vázat. Je zde však jasný trvalý úmysl Lucemburků příbuzensky se spojit s Anjouovci.⁷⁴

6.1.2.2 Polský král Kazimír

Dobrý vztah s uherským králem Ludvíkem byl zajištěn, nabízelo se tedy upevnit další důležité spojení i s polským králem Kazimírem. Za přísliby polského dědictví uherským Anjouovcům a rovněž za pomoci své sestry královny-matky Alžběty vyřešil spor o Haličskou Rus příznivě pro Polsko, čímž jej značně rozšířil. Se všemi problémy Kazimírovi uherská politika pomoci nemohla. Především v případě pohanské Litvy, na kterou si dělal nárok Řád německých rytířů, a Lucemburkové mu dosud svojí účastí na křížových taženích pomáhali.⁷⁵ Ale o Litvu mělo zájem i Polsko, neboť právě z Litvy bylo možné napadnout Haličskou Rus. Kazimír chtěl proto křížové tažení strhnout na sebe, ale v tom se nemohl obejít bez Karlovy pomoci.⁷⁶ Podle Kavky christianizační mise patřily k předním úkolům vrcholné světské moci jakožto ochránce církve. Němečtí rytíři byli už od doby Ludvíka Bavora ve své pruské državě považováni za jakousi enklávu říše, papež žádal Karla, aby řádové území vzal pod svoji ochranu.⁷⁷

Dne 1. května 1356 byla tedy uzavřena spojenecká smlouva, jejímž základem byla Kazimírova ratifikace úmluv z roku 1353, podle nichž se zřekl jakýchkoli nároků na vévodství svídnicko-javorské i na jiné části slezského území. Karel se zavázal plnit to samé k Mazovku a Plocku, měl zároveň christianizační misii⁷⁸ znemožnit křížácké tažení německého řádu.⁷⁹

6.1.2.3 Petrarkova návštěva v Praze

Další schůzka se měla uskutečnit s rakouským vévodou Albrechtem. Nakonec byla přeložena na červenec do Vídně, kam se císař odebral za účelem jednání o majetkových důsledcích manželství dcery Kateřiny s Rudolfem. Schůzka ve Vídni se konala právě v době, kdy měl být stále odkládán sněm v Metách. Karel byl zaneprázdněn situací v Itálii a tak na jeho konání neměl ani pomyslení. Mezitím papež jmenoval Ludvíka

⁷⁴ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky*, s. 100. – 101.

⁷⁵ ADAM, P.: *Němečtí rytíři*. Svitavy: Trinitas, 1998, s. 50. – 51.

⁷⁶ KAVKA, F. a kol.: *Karel IV.: Historie života velkého vladaře*, s. 207. – 208.

⁷⁷ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky*, s. 100. – 102.

⁷⁸ Odpadla by hlavní záminka k boji proti Litvě, její pohanství.

⁷⁹ KAVKA, F. a kol.: *Karel IV.: Historie života velkého vladaře*, s. 207. – 208.

generálním vikářem církve v severní Itálii. Milánští páni měli zájem znát císařovy záměry, a tak do Čech poslali svého diplomata básníka Francesca Petrarku. Pokud mělo toto jednání naklonit Karla ve prospěch Milána, tak bylo neúspěšné. Císařští manželé však Petrarkovi věnovali velkou pozornost, údajně zejména Anna.⁸⁰

6.1.2.4 Francouzský král Jan II.

V srpnu 1356 se císař a císařovna vydali na říšský sněm do Met. Karel IV. obdržel list od francouzského krále Jana II., který znamenal obrat ve vývoji událostí. Král v něm oznamoval, že je ochoten s Karlem IV. uzavřít spojeneckou smlouvu, kterou dosud odmítal.⁸¹ V té době totiž probíhala tzv. „stoletá válka“ mezi Anglií a Francií. Obě strany chtěly získat císařovu přízeň na svoji stranu. Císař se k situaci stavěl nestranně, můžeme spíše říct, že vystupoval jako prostředník. S Anglií již dříve zajistil přátelskou smlouvu a k Francii jej vázaly rodinné vztahy. Situace se zvrátila v okamžiku, kdy byla Francie v bitvě u Poitiers, 19. září 1356, Anglií drtivě poražena a francouzský král Jan II. byl zajat. V této nelehké situaci se odehrálo jednání Karla IV. se synovcem Karlem, následníkem francouzského trůnu.⁸² Výsledkem tohoto jednání byla smlouva z 28. prosince 1356.⁸³

Karel IV. této situace nijak nevyužil a zachoval se ke svému synovci štědře. Uzavřeli smlouvu o přátelství a pomoci za uznání několika území v oblasti arelatského království, které bylo uzurpováno francouzskými králi, za říšská léna. Karel IV. se musel nějak zabezpečit proti dobovačné politice Francie, která vedla do oblastí patřící k římské říši.⁸⁴

Na jaře roku 1357 pobýval Karel IV. opět v Praze, kde se věnoval zvelebování Čech. Právě v tomto období byly položeny základy k novému kamennému mostu přes Vltavu, dodnes stojícímu Karlovu mostu. Ten měl přispět k rozvoji pražského obchodu mezi Západem a Východem. Stavbou byl pověřen nový dvorní architekt švábský mistr Petr Parléř. Karel IV. na čas ztratil zájem o italské poměry a příliš se v anglo-francouzském příměří neangažoval.⁸⁵

---

⁸⁰ SEIBT, F.: *Karel IV. císař v Evropě (1346 – 1378)*, s. 214. – 219.

⁸¹ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky*, s. 104.

⁸² Syn Karlovy sestry Jitky (Bony), pozdější francouzský král Karel

⁸³ KAVKA, F.: *Karel IV. Historie života velkého vladaře*, s. 212. – 214.

⁸⁴ SPĚVÁČEK, J.: *Karel IV. život a dílo (1316 - 1378)*, s. 247. – 249.

⁸⁵ KAVKA, F.: *Karel IV. Historie života velkého vladaře*, s. 219.

6.1.3 Vytoužení potomci

Teprve po pěti letech se Karel IV. 19. března 1358 dočkal vytouženého potomka. Anna mu v tento významný den porodila dceru, kterou pokřtili patrně na počest otcovy matky jménem Eliška.⁸⁶ Příchod nového potomka vyvrátil obavy, že je císařovna neplodná. Narození provázely slavnosti spojené se křtem, který připadal na 29. dubna. Hlavní sňatkovou politiku však tvořili především potomci Jana Jindřicha. Úspěšné úmluvy byly dovršeny například smlouvou o manželství tříleté Alžběty, dcery Jana Jindřicha a Markéty Opavské, s Vilémem I. Míšeňským, jenž patřil do rodu Wettinů.⁸⁷ Spolupráci s tímto rodem vyžadoval plán na připojení Dolní Lužice a později i Braniborska k zemím Koruny české.⁸⁸

V červenci přišla zpráva, že zemřel Karlův dobrý přítel rakouský vévoda Albrecht II., záruka stability habsburského rodu ve vztahu k Lucemburkům. Hlavou rodu a rovněž rakouským vévodou se stal Rudolf. Císařský pár odcestoval do Vratislavi, kde se setkali s Janem Jindřichem, Bolkem Svídnickým a také s polským králem Kazimírem. Všichni se měli stát významné události, příjezdu litevského velkoknížete Olgerda. Měla být pokřestěna Litva, čímž by řád německých rytířů neměl záminku k pořádání křížových výprav a podstoupení tohoto území, které bylo ve sféře zájmů polského krále. Velkoknížecí rodina se nakonec od tohoto úmyslu odvrátila, ve Vratislavi tedy čekali marně. Karel IV. si neodpustil odvetu, na rozdíl od svého otce Jana pruské části rodu nepřál a tak plně podpořil polské zájmy. Vratislav byla i místem jednání, na kterém byl projednán osud javorsko-svídnického dědictví za předpokladu, že by Karel IV. zemřel bez následníka a nastoupil by Jan Jindřich. Dne 14. února 1359, Karel s Janem Jindřichem a Bolkem Svídnickým, uzavřeli smlouvu o dědických poměrech. Pokrevní nástupnictví bylo zajištěno jak v Čechách, tak v Javorsku-Svídnicku, a území mohlo zůstat jednotné, protože bylo dohodnuto následující: Eliška, dcera Karla IV. a jeho manželky Anny Svídnické, se provdá za některého ze synů Jana Jindřicha a ten se stane rovněž českým králem. Nástupnictví v Javorsku-Svídnicku bylo vyhrazeno pouze pro potomky Anny a Karla, jestliže by Anna měla děti s jiným manželem, ztrácí na toto území nárok.⁸⁹

---

⁸⁶ ČECHURA, J.: *České země v letech 1378 - 1437: Lucemburkové na českém trůně II.*, s. 73.

⁸⁷ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. – Královské sňatky*, s. 110.

⁸⁸ KAVKA, F.: *Karel IV. Historie života velkého vladaře*, s. 221.

⁸⁹ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. – Královské sňatky*, s. 110. – 112.

Vzhledem k velmi blízkému vztahu, sestřenice – bratranec bylo téměř nemožné získat papežskou dispenz, přestože se Karel IV. zavázal uhradit kurii dar v hodnotě 100 000 zlatých. Nakonec se situace vyřešila tím nejpřirozenějším způsobem. Dědické úmluvy se staly bezpředmětnými potom, co se 26. února 1361 v Norimberku narodil dlouho očekávaný následník trůnu Václav. Císař jej již v srpnu zasnoubil s nerovnou partií, dcerou norimberského purkrabího, Fridricha z Hohenzollernu.⁹⁰

Jak jsem už zmínila, Rudolf IV. Rakouský začal proti svému tchánovi intrikovat hned po smrti svého otce, v roce 1358. Na jaře roku 1362 se tento konflikt vyhrotil a Rudolf dokonce dosáhl spojenectví s Ludvíkem Uherským a polským králem Kazimírem. Vznikl tak protilucemburský spolek, v němž Karel IV. přišel o spojence, se kterými se snažil udržovat dobré vztahy. Situace byla tak vážná, že se proti němu chystal útok ze strany spolku. V červenci téhož roku čekal ozbrojený Karel IV. u Uherského Brodu na své protivníky, když se k němu dostala zdrcující zpráva, že dne 11. července 1362 v Praze při porodu třetího dítěte zemřela manželka Anna Svídnická i s dítětem. Na základě této nešťastné události k boji vůbec nedošlo a protilucemburský spolek uzavřel s císařem mír.⁹¹

6.1.4 Potřetí vdovcem

Stejně jako o předešlých Karlových manželkách, ani o smrti třetí manželky mnoho nevíme. Kronika Beneše Krabice z Weitmile jen stroze zaznamenala její smrt: „zemřela císařovna Anna a byla pohřbena v Pražském kostele...“⁹² O jejím životě toho však v porovnání s předešlými manželkami víme nejvíce, jistě to bylo způsobeno císařskou korunou a také její ochotou cestovat po boku manžela na jeho zahraničních cestách. Kroniky vypovídají o tom, že byla Anna pohledná, zvědavá i rozmarná ale zároveň inteligentní žena. Všimněme si hlavně jejího zájmu o Petrarku, zájmu se účastnit dvorského ruchu i náročného cestování. Pro Karla byla především ženou, která mu porodila vytouženého následníka trůnu. Anna Svídnická zaujímá ještě jedno prvenství, má na Karlštejně nejvíce podobizen, které nám zobrazují její skutečnou podobu. Můžeme se jen domnívat, zda tento manželský pár pojily opravdové city zamilovanosti

---

⁹⁰ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. – Královské sňatky*, s. 112.

⁹¹ KAVKA, F.: *Vláda Karla IV. za jeho císařství, I. díl*, s. 191. – 192.

⁹² Kronika Beneše Krabice z Weitmile, s. 233.

nebo jestli o třidvacet let starší Karel choval k Anně něžné otcovské city. Otázkou také zůstává, jestli byly jeho city opětovány.⁹³

Památku na milovanou ženu viděl ve svém zbožňovaném synkovi, jemuž se všechno dostávalo se samozřejmostí, bez ohledu na věk a bez sebemenšího vlastního přičinění. Je dost možné, že právě to později vedlo k selhání Václava jako vladaře, který měl zajistit otcovo dědictví. Už jako dítě, korunovaný panovník, předsedal sněmovním zasedáním. Důsledkem toho byla Václavova nechuť později vládnout, která se projevila především v době, kdy už to bylo skutečně potřeba, neboť za ním již nestál stín jeho velkého otce. Musíme si uvědomit, že Karel těmito úkoly malého Václava psychicky zatěžoval a tak se mohlo jevit, že umění vládnout je vlastně snadné.⁹⁴

---

⁹³ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky*, s. 120.

⁹⁴ ČECHURA, J. - HLAVAČKA, M. - MAUR, E.: *Ženy a milenky českých králů*, s. 73.

7 ALŽBĚTA POMOŘANSKÁ

Když se pozastavíme nad životními osudy manželek Karla IV. nelze si nevšimnout jejich jednoduchosti až nevýraznosti, zvláště pak když po svém boku měly právě dominantního a slavného Lucemburka. Dosavadní Karlovy manželky zemřely velmi mladé, a tak se může zdát životní příběh čtvrté císařovny jako příběh výrazné osobnosti jen proto, že z uvedeného rámce vybočoval. Nelze však pochybovat, že Alžběta Pomořanská výraznou osobností skutečně byla. Mladá Alžběta měla ráznou a neústupnou povahu, ale jak nám dokazuje následující úryvek z Kroniky Beneše z Krabice, Alžběta disponovala i mimořádnými tělesnými dispozicemi.⁹⁵ „Tato paní císařovna měla v rukou takovou sílu, že si někdy v té době v přítomnosti mnoha knížat, pánů a šlechticů dala přinést novou podkovu, ukovanou pro velkého valacha, a tuto podkovu ta paní svýma vlastníma rukama zlomila. Tuto podkovu nemohli jiní okolo stojící nejsilnější muži s vynaložením všech svých sil ani ohnout. Ta paní předčila svou silou všechny, i nejsilnější muže, pokud šlo o lámání jakýchkoli železných věcí. A neučinila to jen tenkrát, když jsem to já, kdo toto píši, viděl.“⁹⁶

Po smrti Anny Svídnické zemřel v září 1362 také papež Inocenc VI. Jeho nástupcem se stal papež Urban V., jenž byl k politice Karla IV. vřelejší. Téhož roku nastal také rozkol mezi braniborskými a falckými Wittelsbachi o Horní Bavorsko, kterého dokázal Karel IV. opět využít jak jinak než ve svůj prospěch. Podařilo se mu 18. března 1363 svým diplomatickým umem uzavřít s braniborskými bratry Ludvíkem Římanem a Otou smlouvu o braniborské markrabství. Smlouva zněla jasně - pokud by bratři zemřeli bez dědiců, připadlo by Braniborsko i s jeho kurfiřtským hlasem, a také Dolní Lužice Václavovi, Karlovu synovi.⁹⁷ Stvrzením této smlouvy bylo manželství mezi Karlovou pětiletou dcerkou Eliškou, nedávno zaslíbenou Ruprechtovi II, a sedmnáctiletým Otou Braniborským. Sňatek měl být uskutečněn do sedmi let. Změnila se také situace týkající se svídnicko-javorského dědictví, které mělo nyní připadnout Václavovi a až v případě jeho smrti bez mužských potomků přicházela na řadu jako dědička Eliška. Oba braniborští bratři byli mladí a mohli mít ještě mužské potomky, proto byly tyto dědičké

---

⁹⁵ ČECHURA, J.; HLAVAČKA, M.; MAUR, E.: *Ženy a milenky českých králů*, s. 74.

⁹⁶ Kronika Beneše z Krabice z Weitmile, s. 236.

⁹⁷ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. – Královské sňatky*, s. 122.

úmluvy pro Lucemburky spíše jen nadějí. Je nám záhadou, jak Karel tuto úmluvu dokázal vyjednat, zvláště bez protestů bavorských Wittelsbachů.⁹⁸

Neutralita Wittelsbachů byla získána, již na jaře 1363 měl na své straně také polskou politiku. Začal domlouvat nový sňatek s šestnáctiletou Alžbětou, vnučkou polského krále Kazimíra. Obě jeho dcery zemřely a kromě Alžbětina bratra Kazimíra (Kažka) nebyl žádný další možný dědic polského trůnu. To byl tah, jímž Karel získal výjimečnou manželku, která mu později dá několik potomků, ale také možnost na získání polského království. Sňatkem s Alžbětou rozbil protilucemburskou koalici. Ludvík Uherský se tak ocitl v izolaci a Rudolf IV. měl zcela jiné zájmy, především získávat Tyroly, tím se cesta k mírovým jednáním zcela otevřela. Později, v roce 1364 byla uznána Rudolfova podmínka vlády v Tyrolích. Pak teprve následovala mírová smlouva, kterou zpečetili Karel, král Václav a markrabě Jan Jindřich za Lucemburky a uherský král Ludvík spolu s rakouskými vévody Rudolfem, Albrechtem a Leopoldem za stranu opoziční.⁹⁹

Poslední svatba Karlova a Alžbětina svatba se konala 21. května 1363 v Krakově, navazovaly na ni dvě korunovace. Nejdříve byl 15. června 1363 korunován českým králem dvouletý Václav a o tři dny později byla korunována také Alžběta. Václavova dřívější korunovace naznačuje jasný záměr předejít možným sporům o nástupnictví na český trůn.¹⁰⁰ Císař byl v dubnu 1365 pozván papežem do Avignonu, kde měli projednat otázku tažení proti Turkům a přesídlení papeže z Avignonu zpět do Říma. Toto přestěhování bylo Karlovým velkým zájmem, především kvůli vlivu francouzského krále. Na schůzce bylo dohodnuto, že se přesun do Říma uskuteční za předpokladu, že bude situace v Itálii uklidněna.¹⁰¹ Další důležitou událostí bylo jmenování nového arcibiskupa, neboť v červnu 1364 zemřel Karlův přítel pražský arcibiskup Arnošt z Pardubic. Jeho nástupcem byl na Karlův návrh jmenován olomoucký biskup Jan Očko z Vlašimi. Císař dále žádal papeže, aby pražští arcibiskupové byli stálými papežskými legáty nejen v pražské církevní provincii, ale také v diecézi bamberské, řezenské a míšeňské. Papež tento návrh schválil bulou z 28.

---

⁹⁸ KAVKA, F.: *Vláda Karla IV. za jeho císařství*, II. díl, s. 7. – 9.

⁹⁹ KAVKA, F.: *Karel IV. Historie života velkého vladaře*, Praha: Karolinum, 1993, s. 234. – 235.

¹⁰⁰ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. – Královské sňatky*, s. 123. – 124.

¹⁰¹ KAVKA, F.: *Karel IV. Historie života velkého vladaře*, s. 244. – 248.

května 1365. Tím tedy církevní podřízenost českých biskupství k říši obrátil téměř v opak. To byl další politický úspěch českého státu.¹⁰²

7.1.1 Sňatkové manévry

Druhá polovina roku 1365 přinesla události, které měly za následek několik sňatkových změn. V létě tohoto roku zemřel braniborský markrabě a kurfiřt Ludvík Říman a o něco později v nedožitých šestadvaceti letech také Karlův zeť Rudolf Habsburský. Právě to byla jedna z příčin kroků, které roku 1365 a následujícího Karel uskutečnil. Prvním tahem byla výměna synovce Jošta za svého syna Václava, čímž si zajistil silnější příbuzenské spojení s uherskými Anjouovci. Výměna nebyla problémem ani ze strany Ludvíka Uherského, neboť sňatek jeho neteře Alžběty Uherské s mladým českým králem Václavem byl jistě lukrativnější. Fridrichovi z Hohenzollernu, povýšenému na knížete, udělil privilegium, podle něhož v případě, že nebude mít syna, mohou po něm dědit dcery, a dokonce i přátelé. Jak se tato výměna zamlouvala Janu Jindřichovi, není známo, Karel byl hlavou rodu, a tak mu nejspíše nezbývalo nic jiného než se jeho vůli podřídít. Po smrti Rudolfa potřeboval Karel zůstat ve spolenectví s Habsburky, proto také dojednal sňatek své dcery Elišky s mladším bratrem Rudolfa Albrechtem III. Rakouským. Mohlo by se zdát, že bylo spojení s Wittelsbachy ohroženo, ale Karel se tohoto vzácného svazku nechtěl vzdát, a tak místo Elišky zasnoubil Otou V. Braniborského s ovdovělou Kateřinou.¹⁰³ Vstřícný papež s císařem udržoval dobré vztahy, proto mu také udělil ke všem sňatkům potřebný dispens. Svatby, Elišky s Albrechtem III. a Kateřiny s Otou V., se slavily 19. března 1366 v Praze. Václavova svatba byla odložena do doby, než dosáhne sedmi let.¹⁰⁴

7.1.2 Potomci

Karlovi a Alžbětě se 1. července narodil první potomek, dcera Anna. Císař byl s dcerou jistě spokojen, zažehnala hrozby o neplodnosti, které se nad lucemburským rodem začaly pomalu vznášet, a mohl mít naději na další potomstvo.¹⁰⁵ Po skončení oslav na počest příchodu nového potomka, začal císař usilovně pracovat na přesídlení papeže do Říma. Císař odjel do Vídně. Hlavním důvodem odjezdu byly zhoršené vztahy s rakouskými vévody a uherským králem. Právě ve Vídni císaře ohromila zpráva o tom,

---

¹⁰² SPĚVÁČEK, J.: *Karel IV.*, s. 256.

¹⁰³ Vdova po Rudolfovi Habsburském

¹⁰⁴ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. – Královské sňatky*, s. 131. – 132.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 133. – 134.

že 16. října 1367 vstoupil papež Urban V. se vsí slávou do Říma. Stalo se to bez přítomnosti císaře, což jej velmi zklamalo. Politický efekt společného vtažení do Věčného města se nekonal.¹⁰⁶ Aspoň malou radost mohl císaři přinést fakt, že se mu podařilo ve snaze o rozšiřování zemí Koruny české odkoupit od Oty Braniborského Dolní Lužici, která měla setrvat na doživotí ve vlastnictví Bolka Svídnického.¹⁰⁷

Ještě než císař uskutečnil tažení do Itálie, radoval se z příchodu syna. Světlo světa spatřil tento chlapec 14. února 1368 a byl pokřtěn jménem Zikmund. Po narození druhého syna Karel dlouho nečekal a Zikmundovi ihned vyhlédl nevěstu.¹⁰⁸ Začal opět vyjednávat s norimberským purkrabím knížetem Fridrichem Hohenzollernským smlouvu o manželství, tentokrát s jeho pátou dcerou Kateřinou. Pravděpodobně šlo jen o jakési dočasné odškodnění za nedávno zrušený příslib. Později se to potvrzuje, jelikož ani tato dohoda nedospěla ke svému naplnění a Kateřina vstoupila do kláštera.¹⁰⁹

Karel IV. se spolu s královnou Alžbětou 2. dubna 1368 vydali na pochod do Itálie. Hlavním cílem celého tažení bylo porazit vévodu Bernaba Viscontiho, vzpurného odpůrce církve. Nebyl to jediný cíl, po dohodě s papežem zde měla být Alžběta korunována na římskou císařovnu. Potom co Bernabo poznal, že je Karlovo tažení skutečností, začala na italském bojišti válka. Vojenské střety se odehrály ke konci května v okolí Mantovy, Borgoforte a Verony. Mezi císařem a Viscontim byl nakonec 27. srpna uzavřen mír.¹¹⁰

7.2 Alžběta Pomořanská císařovnou

V říjnu se císař setkal ve Viterbu s papežem. Později sám pokračoval do Říma, do něhož vstoupil 19. října. O dva dny později zde uvítal i samotného papeže a oficiálně jej uvedl do Svatopetrského chrámu. Ke konci října do Věčného města vstoupila i sama Alžběta, aby zde byla 1. listopadu 1368 papežem korunována na císařovnu.¹¹¹ Jednalo se o historicky první korunovaci císařovny bez současně probíhající korunovace císaře. Z tohoto důvodu musela být sestavena nová předloha o tom, jak má samotný korunovační obřad císařoven vypadat. Tato předloha se stala vzorem pro korunovační

---

¹⁰⁶ ŠAROCHOVÁ, G.: *České země v evropských dějinách, díl první do roku 1492*. Praha: Paseka, 2006, s. 313. – 314.

¹⁰⁷ BOBKOVÁ, L.: *Územní politika prvních Lucemburků na českém trůně*, s. 120. – 126.

¹⁰⁸ ČECHURA, J.; HLAVÁČKA, MAUR, E.: *Ženy a milenky českých králů*, s. 75.

¹⁰⁹ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. – Královské sňatky*, s. 135. – 136.

¹¹⁰ KAVKA, F.: *Karel IV. Historie života velkého vladaře*, s. 260.

¹¹¹ SPĚVÁČEK, J.: *Karel IV.*, s. 257. – 258.

obřad císařoven bez císaře z roku 1516.¹¹² V polovině prosince opustili manželé Řím, poměry se v Itálii postupně zhoršovaly, až celé úsilí o mír ztroskotalo. Císařská ani papežská autorita nebyla dostačující, a tak se papež s ohledem na vlastní bezpečnost odebral v červnu roku 1370 zpět do Avignonu.¹¹³

Alžběta se do Prahy vrátila již v srpnu 1369, kde byla slavnostně přivítána. Karel IV. se vydal přímo do Brna, kde měl řešit vyhrocenou situaci s Ludvíkem Uherským, kolem něhož vznikla nová protilucemburská koalice, kterou utvářel spolu s rýnskými a bavorskými Wittelsbachi. Vznik této koalice podmínila smrt Bolka Svídnického,¹¹⁴ po níž si Karel IV. nárokoval jeho dědictví i s Dolní Lužicí. Později se také dozvěděl, že Ludvík nepočítá s malým Václavem jako dědicem Uher, a tak odstoupil od manželství syna s Alžbětou. Své dokonalé diplomatické umění opět využil, když v červnu 1370 vyjednal manželství mezi Václavem a Janou (Johanou) Bavorskou, dcerou Albrechta Dolnobavorského, hraběte holandského, příslušníka bavorských Wittelsbachů.¹¹⁵

7.2.1 Další synové

V této době čekala na Karla také radostná zpráva, 15. června 1370 se Karlovi narodilo celkem již osmé dítě a další syn Jan (později zvaný Zhořelecký). Na konci září se konala svatba devítiletého Václava se čtrnáctiletou Janou. Tak získal protilucemburský spolek jednoho spojence navíc.¹¹⁶ Na konci tohoto roku došlo k významným změnám, zemřel polský král Kazimír a po něm i papež Urban V. Polského krále nahradil Ludvík Uherský, tím vzniklo Polsko-Uherské soustátí. Místo papeže Urbana V. byl zvolen nový synovec papeže Klimenta VI. Pierre de Rosieres, který přijal jméno Řehoř XI.¹¹⁷

V dubnu 1371 byl válečný konflikt s Otou Braniborským nevyhnutelný, impulsem pro Karla IV. bylo prohlášení, že dědicem Branibor je Otův příbuzný Fridrich Bavorský z rodu Wittelsbachů. Mezitím Karel IV. uzavřel další sňatkovou smlouvu s Albrechtem Bavorsko-holandským, tentokrát se jednalo o sňatek mezi pětiletou dcerou Annou

---

¹¹² KAVKA, F.: *Karel IV. Historie života velkého vladaře*, s. 266.

¹¹³ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. – Královské sňatky*, s. 141. – 142.

¹¹⁴ Karel IV. nechal připojit Javorsko-Svídnicko, Dolní Lužici k zemím Koruny české, tím se mu podařilo sjednotit Slezsko

¹¹⁵ Tamtéž, s. 145.

¹¹⁶ KAVKA, F.: *Karel IV. Historie života velkého vladaře*, s. 280.

¹¹⁷ SPĚVÁČEK, J.: *Karel IV.*, s. 258.

a třetí Albrechtem. Smlouvu doplňovala dědická úmluva, která ženichovi přisuzovala vévodství straubinské. Lucemburkové tak vnikli do další wittelsbachské državy a osud Branibor se stal tím naléhavější. Prohlášení se Ota odvážil až potom, co se dozvěděl o těžké nemoci, která císaře postihla. Všichni se obávali o jeho život, dokonce sama císařovna chtěla pomoci a vydala se pěšky z Karlštejna do Prahy k uctění památky sv. Zikmunda.¹¹⁸ Podle líčení kronikáře Beneše Krabice císaře zachránil vyšší zásah, který popisuje slovy: „... nabyt císař z milosti Boží a pro zásluhy svatého Zikmunda dřívějšího zdraví.“¹¹⁹ Na sklonku července 1371 vyrukoval uzdravený Karel IV. s pomocí několika říšských pánů do boje. Ke konci srpna se začalo vyjednávat příměří, které bylo v říjnu 1371 uzavřeno, Karel se mohl soustředit na rozbití koalice. Jejím hlavním článkem se stal uherský král, proto bylo nejdůležitější začít právě u něj. Jak je již u Karla obvyklé, nabídl usmíření prostřednictvím manželského svazku, o který se s Ludvíkem několikrát snažil. Karlův návrh Ludvík přijal a dohodli sňatek mezi císařovým synem Zikmundem a Ludvíkovou druhorozenou dcerou Marií.¹²⁰

Uprostřed těchto intenzivních diplomatických jednání se císařovně Alžbětě v paláci Pražského hradu narodil 13. března 1372 další syn, jemuž bylo dáno jméno po otci - Karel. Bohužel již po roce svého života zemřel. V červnu 1373 skončila sjednaná doba příměří, Karel tedy zahájil dobře připravený vojenský útok do Branibor. Karlova vojska byla ve značné přesile a způsobila Otovu i Fridrichovu prohru. Fridrich Bavorský se musel vzdát za sebe i všechny členy rodiny veškerých práv na Braniborsko ve prospěch císaře. Ota Braniborský ztratil Braniborsko za vysoké odškodnění ihned, byl mu však na doživotí ponechán jeho kurfiřtský hlas.¹²¹

7.3 Poslední léta vlády Karla IV.

Teprve v září se Karel vrátil do Prahy, kde se musel vypořádat se smrtí svého malého synka Karla a rovněž i dcery Elišky, manželky Albrechta III. Rakouského. Smutek z těchto úmrtí jistě vystřídala radost z narození další dcerky Markéty, která přišla na svět 29. září 1373. V posledních letech vlády měl Karel jasný zájem, utužit vládu v nově získaném území. Trávil zde spoustu času a začal Branibory připravovat pro svého syna Zikmunda. Zároveň se také snažil vyřešit co nejlépe otázku nástupnictví, neboť měl syny tři a dobře si uvědomoval, jaké boje o moc by mezi nimi mohly

¹¹⁸ BOBKOVÁ, L.: *Velké dějiny zemí Koruny české, Svazek IV.a., S. 412. – 414.*

¹¹⁹ Kronika Beneše Krabice z Weitmile, s. 244.

¹²⁰ KAVKA, F.: *Vláda Karla IV. za jeho císařství, II. díl, s. 130. – 133.*

¹²¹ KAVKA, F.: *Karel IV. Historie života velkého vladaře, s. 289. – 292.*

vzniknout. Chtěl zajistit kandidaturu syna Václava na římský trůn. V tomto opatření můžeme vidět Karlův záměr sjednotit český a římský trůn dědičně pod vládu jediného vládce, což samozřejmě narazilo na značný odpor říšských představitelů. Tato myšlenka se setkala s největším odporem u Ludvíka Bavora.¹²²

Vyjednávání s jednotlivými kurfiřty začalo na podzim roku 1374. Karel pro zvolení Václava zajistil všechny hlasy, kromě falckého.¹²³ V únoru následujícího roku jednal císař s posledním kurfiřtem, rýnským falckrabětem Ruprechtem I., kterého za jistou úplatu nakonec také přesvědčil. Poslední, co musel učinit, bylo získat podporu významných představitelů říše. V dubnu 1375 byl potvrzen sňatek Marie Uherské se Zikmundem, jenž se měl realizovat v roce 1382, jakmile bude Marii dvanáct let. Mezitím co pobývali Karel IV. s Alžbětou v Braniborsku, v Čechách 12. listopadu 1375 zemřel jeho bratr, moravský markrabě Jan Jindřich. Tato zpráva Karla nepochybně zarmoutila, musela na něj dolehnout tíže neúprosně plynoucího času. V lednu 1376 se tedy na základě této informace vrátili manželé do Čech, kde do úřadu markraběte moravského uvedli nástupce, Janova nejstaršího syna Jošta.¹²⁴

7.3.1 Václavova korunovace

Na jaře 1376 mohly začít přípravy Václavovy volby, která měla proběhnout 1. června ve Frankfurtu a bez dalších průtahů i korunovace v Cáchách. Tento fakt oznámil císař papeži s odůvodněním svého zhoršujícího se zdravotního stavu. Karel byl postižen těžkou dnou, která ho trápila značnými bolestmi. Obvykle nepřipadalo v úvahu volit římského krále ještě za života stávajícího, pokud nešlo o protikrále. Papež odpověděl nezvykle rychle, dal souhlas s Václavovou volbou, neboť měl v úmyslu opětovně přesunout do Říma a doufal v císařovu pomoc. Žádal jej, aby Václav před korunovací přijel do Avignonu složit sliby spojené s žádostí o schválení volby.¹²⁵

Volba se uskutečnila 10. června 1376. Účastnilo se jí všech sedm kurfiřtů, braniborský hlas představoval Václavův bratr Zikmund. Patnáctiletý Václav byl všemi shodně zvolen za římského krále. Papežův požadavek na složení slibů nebyl dodržen, možná kvůli pobouření kurfiřtů, že se jedná o omezení jejich svobodné vůle. Do Avignonu bylo vysláno jen samotné poselstvo s žádostí o přízeň vůči zvolené

---

¹²² KAVKA, F.: *Karel IV. Historie života velkého vladaře*, s. 291. – 301.

¹²³ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. – Královské sňatky*, s. 152. - 153.

¹²⁴ Tamtéž, s. 154. – 155.

¹²⁵ SPĚVÁČEK, J.: *Karel IV.*, s. 453.

osobě.¹²⁶ Tím tedy nebyly přijaty nároky papežské moci, které by znamenaly nadřazenost nad světskou mocí. Korunovace se tedy uskutečnila bez schválení papežem, dne 6. července 1376 v Cáchách. Situace se však později dořešila ve prospěch Václava, papež přesídlil do Říma a pro všechny případy si císaře nemohl zneprátnit.¹²⁷

7.3.2 Poslední projekty

Poslední diplomatický tah Karla IV., jímž se rozhodl zabezpečit dobré vztahy se severními sousedy, spočíval ve sňatku šestiletého syna Jana s dcerou švédského krále Albrechta III. Kateřinou, což byla rovněž vnučka braniborského souseda, meklenburského vévody Albrechta II.¹²⁸

Stárnoucí císař si nejspíše uvědomoval svůj blížící se konec, sepsal proto poslední vůli, kterou vydal 21. prosince 1376 jako tzv. „nástupnický řád“. Rozděloval v něm moci mezi své tři syny, čímž byla oslabena jednota České koruny, za kterou celý život usilovně bojoval. Řád stanovoval, že se má českým králem stát nejstarší syn Václav, římský král a ten bude spravovat i s tím související kurfiřtský hlas. Jeho vláda bude spočívat na území českého království, Dolní Lužice, Budyšínska, Slezska a Svidnicka-Javorska. Zikmund, druhorozený syn bude markrabětem braniborským, poslednímu Janovi bude náležet Zhořelecko, v němž bude vévodou a část Lužice.¹²⁹

7.3.3 Doba odpočinku

Pečlivý císař uvedl své syny do jejich úřadů. Vše potřebné bylo vyřešeno a mohl se tedy v březnu 1377 se svou ženou odebrat na nově postavené sídlo v Tangermünde v Braniborsku a věnovat se odpočinku. Právě zde Alžběta porodila posledního Karlova syna Jindřicha, který bohužel po roce zemřel. Císař chtěl dosáhnout synovy císařské korunovace, proto přistoupil na papežovy požadavky a vydal předstíranou žádost o korunovaci papeži, ten na ni odpověděl bulou z 3. května 1376, která Václavovu volbu schvalovala.¹³⁰ Na císařově závěti narození Jindřicha nic nezměnilo, což vyvolává překvapující dojem. Jeho podíl nebyl vůbec vymezen, bylo však výslovně

---

¹²⁶ KAVKA, F.: *Karel IV. Historie života velkého vladaře*, s. 307.

¹²⁷ BOBKOVÁ, L.: *Velké dějiny země Koruny české, Svazek IV.a.*, s. 430. – 431.

¹²⁸ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. – Královské sňatky*, s. 156.

¹²⁹ KAVKA, F.: *Karel IV. Historie života velkého vladaře*, s. 312.

¹³⁰ Tamtéž, s. 316.

zdůrazněno, že se tak učiní později. Kdyby se toho Karel IV. nedožil, měli se o to postarat český král a markrabí braniborský.¹³¹

7.3.3.1 Cesta do Francie

Na podzim 1377 chtěl císař podniknout náročnou cestu a vydat se naposledy do Francie, kde toužil spatřit místa svého dětství. Důvody pro tuto cestu byly však i politické, šlo o vyjasnění stanovisek s francouzským králem,¹³² zejména týkajících se anjouovského dědictví, aby později nevznikly žádné rozpory.¹³³ Karel IV. cestoval se svým synem Václavem, později se k nim připojil i Václav Lucemburský. Začátkem ledna 1378 dorazili do Paříže, kde je velkolepě přivítal, francouzský král Karel V. Průběh návštěvy císaře ve Francii velmi podrobně dokumentují francouzské kroniky,¹³⁴ které však o bližších politických jednáních mlčí. Víme jen, že měl Karel zájem na tom, aby Zikmund díky manželství s Marií získal Polsko. Karel V. s tímto neměl problém, poněvadž po strýcově návštěvě poslal Ludvíkovi dopis, ve kterém toto řešení sám navrhoval. Kateřina Uherská zanedlouho zemřela, tím se jednání stalo zcela bezpředmětným.¹³⁵

7.3.3.2 Návrat do Čech

V polovině února 1378 se císař Karel odtrhl od své družiny a zamířil přes Lucembursko do Čech. Při této zpáteční cestě dostal oznámení od papeže, že se chystá slavnostně potvrdit Václavovu volbu. Slib bohužel nemohl splnit, neboť 27. března 1378 zemřel. Novým papežem byl zvolen neapolský příslušník Urban VI. Této situace využili profrancouzští kardinálové a za podpory francouzského krále prohlásili Urbanovu volbu za neplatnou. Papež Urban VI. nutně potřeboval císařovu podporu a tak 26. července 1378 potvrdil volbu Václava IV. římským králem.¹³⁶ Karel IV. se snažil celou dobu podporovat návrat papeže do Říma, proto se také postavil na stranu Urbana VI., v opačném případě by se musel přiklonit k francouzskému papežství. Jakmile se Urban VI. o císařově podpoře dozvěděl, rozhodl se sesadit odpůrné kardinály a jmenovat kardinály nové. Odbojní kardinálové spolu s francouzským králem reagovali 20. září volbou nového papeže, jímž byl zvolen Kliment VII. Tak se pozdně středověká

---

¹³¹ SPĚVÁČEK, J.: *Karel IV.*, s. 465.

¹³² Karel V. totiž vyjednával sňatek syna Ludvíka s nejstarší dcerou Ludvíka Uherského Kateřinou.

¹³³ KAVKA, F.: *Karel IV. Historie života velkého vladaře*, s. 321.

¹³⁴ Tamtéž, s. 319.

¹³⁵ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. – Královské sňatky*, s. 160. – 161.

¹³⁶ ŠMAHEL, F.: *Cesta Karla IV. do Francie 1377 – 1378*, s. 205.

společnost dostala do období papežského schizmatu, vlády papežů avignonského a římského. Tento rozkol způsobil pozdější největší krizi, která se projevila v celkovém společenském životě tehdejší Evropy spjaté s církevním životem.¹³⁷

7.4 Karlova smrt

Poslední měsíc svého života věnoval Karel IV. obraně papeže Urbana VI. Byla to spíše obhajoba vedená silou vůle než skutečným přesvědčením o možnosti zabránění katastrofy. Karel IV. byl velmi nemocný a slabý, když 29. listopadu 1378 opustil ve své komnatě na Pražském hradě tento svět.¹³⁸ Podle Vlčka byla příčinou úmrtí mediokolická zlomenina levého krčku kosti stehenní, která později vyústila až k vývinu pneumonie a předčasnému ukončení života Karla IV.¹³⁹ Po dobu jedenácti dní měli všichni možnost rozloučit se s ním v královském paláci na Pražském hradě. Další čtyři dny pak probíhaly pohřební ceremonie, které začaly průvodem vycházejícím z královského paláce. Teprve 16. prosince 1378 mohl být římský císař a český král pochován v královské hrobce katedrály sv. Víta vedle svých třech zesnulých manželek. Vdova byla při smutečním obřadu velmi rozrušená, nebyla schopna odložit na oltář korunu, kterou měla na hlavě. Musela ji pomoci královna Johanna, manželka Václava IV.¹⁴⁰

Tak se tedy skončilo patnáct let trvajícím manželství, které bylo obdařeno dosud největším počtem dětí. Alžběta Karlovi porodila čtyři syny a dvě dcery. Velký počet dětí by mohl svádět k dojmu, že Alžběta neměla jiné ambice než rodinné. Opak je pravdou, ráda se účastnila jednání hodných jejího císařského titulu, pomáhala manželovi ve finančních záležitostech. O vzájemném vztahu manželů se můžeme vzhledem k neznalosti citového života středověkých lidí, jen dohadovat. Karel si Alžběty vážil jak pro plodné mateřství, tak pro péči o jeho zdraví, kterou mu dokazovala. Respekt k ní měl ze všech svých manželek určitě největší, právě pro její politické schopnosti, na které se jistě ve složitých situacích spoléhal. Jak jsem již zmiňovala u Anny Svídnické, věkový rozdíl udělal své. Tím spíše při věkovém rozdílu téměř dvou generací, jak tomu bylo u Alžběty Pomořanské. Na straně druhé, byla

---

¹³⁷ KAVKA, F.: *Karel IV. Historie života velkého vladaře*, s. 330. – 333.

¹³⁸ SPĚVÁČEK, J.: *Karel IV.*, s. 480. – 483.

¹³⁹ VLČEK, E.: *Jak zemřeli významné osobnosti českých dějin z pohledu antropologie a lékařství*. Praha:Academia, 1993, s. 137. – 138.

¹⁴⁰ ČECHURA, J.; HLAVÁČKA, M.; MAUR, E.: *Ženy a milenky českých králů*, s. 77.

oddána muži, kterého si vážila jako otce svých dětí a nepochybně také pro jeho vladařské skutky.¹⁴¹

7.5 Císařovna vdova

Po císařově smrti vdova pobývala na Pražském hradě. Tak jako Karel upřednostňoval Václava, Alžběta tíhla k Zikmundovi, a proto vztah k nevlastnímu synovi nebyl příliš vřelý. Po smrti manžela tedy podporovala politiku svého milovaného syna Zikmunda. Dopomohla mu svými diplomatickými vlohami k uherské koruně, když se přičinila o uskutečnění sňatku s Marií Uherskou, dcerou uherského krále Ludvíka I. Velikého z Anjou. Dále se také usilovala o to, aby byly realizovány další domluvené sňatky ostatních dětí. Císařovna se snažila také politicky angažovat, byla jedinou Karlovou manželkou, která se účastnila na tvorbě lucemburské politiky.¹⁴²

Po Karlově smrti si císařovna připadala ostrčená a bezmocná, proto se nerada vzdávala svého dvora a přepychu, když odcházela do ústraní svých věnných měst. Nejvíce času trávila na Mělníku. V prvních letech se Alžběta snažila politicky vystupovat, na takovou činnost však neměla dostatek financí, a tak byly její statky často přetěžovány. Ani ona nebyla schopná zabránit rostoucím rozporům mezi bratry Václavem a Zikmundem, jež propukaly se stále větší silou už od roku 1380.

Alžběta Pomořanská přežila Karla o celých patnáct let, zemřela 14. února 1393 v ústraní svého sídla v Hradci Králové. Její tělo bylo tradičně pohřbeno vedle císaře Karla IV., v královské hrobce chrámu sv. Víta.¹⁴³

---

¹⁴¹ KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. – Královské sňatky*, s. 166. – 167.

¹⁴² Tamtéž, s. 168. – 170.

¹⁴³ ČECHURA, J.; HLAVÁČKA, M.; MAUR, E.: *Ženy a milenky českých králů*, s. 77. – 78.

8 ZÁVĚR

Jak jsem již zmínila, mnoho literárních pramenů a jiných odborných publikací věnuje pozornost právě Karlu IV. Nutno však podotknout, že jen nepatrné množství těchto publikací, poskytuje této osobnosti systematický zájem, v němž zohledňuje život osobní i politický.

Čtyři manželky se ze soudobého hlediska mohou jevit jako značný počet. Ve středověku však nešlo o nic výjimečného. Doba byla krutá, morové epidemie často způsobovaly velkou úmrtnost, nesmíme zapomenout také na četná úmrtí přímo u porodu. Králům se v té době nedoporučovalo setrvávat dlouho samotným, ať už z důvodů zachování rodu nebo jeho pokračování, stejně jako tomu bylo v případě samotného Karla IV.

Osobnost Karla IV. můžeme vymezit především jako působivého politika a diplomata. Sňatkovou politikou zajišťoval většinu svých politických cílů. Všechny sňatky, které uzavřel, byly skvěle promyšleny a pozitivně ovlivnily jeho stávající politickou situaci. Dokázal zhodnotit okolnosti týkající se sňatkových úmluv a dobře zvážit jejich perspektivu do budoucna. Manželské svazky vytvářely předpoklad dalšího trvání rodu a původ manželů sloužil k plnění vladařských zájmů. Jakmile se naskytla příležitost, neváhal a každé důležitější přátelství potvrdil smlouvou o manželství. Tyto smlouvy činil prostřednictvím sebe, ale také svých dětí a rovněž synovců či neteří. Především to byly děti, které se často staly prostředkem, díky němuž ze svého nepřítele udělal spojence. Karel měl jedenáct dětí, z toho šest synů (tři zemřeli v útlém věku) a pět dcer. Matky dětí neměly žádný vliv nad jejich osudy. Ve své práci se zabývám ženami Karla IV. spíše z pohledu manželky, matky, královny nebo císařovny. Karel IV. třikrát ovdověl, výběr nové manželky však uměl využít v nejvhodnější čas.

V případě výběru první manželky Blanky z Valois, musíme ocenit diplomatické schopnosti Jana Lucemburského, neboť první Karlův sňatek byl volbou jeho otce. Tak se později stal švagrem francouzského krále.

Karlovy diplomatické schopnosti vešly na obdiv až po narození dcery Markéty, díky níž zajistil dobré vztahy s východními sousedy českého království. Jednání bylo potvrzeno manželskou smlouvou s uherským následníkem trůnu Ludvíkem, jehož si později opravdu vzala. Další úsilí vynaložil Karel v souvislosti svého zvolení římským

králem. Potřeboval získat podporu Habsburků, a tak sjednal manželství své druhé dcery Kateřiny s Rudolfem IV. Rakouským, čímž získal podporu vévody Albrechta III. Habsburského.

Velmi zdařilý tah v oblasti sňatkové politiky následoval po smrti Karlovy první ženy Blanky. Nastala chvíle výběru nové manželky. V této době vrcholily střety mezi ním a protistranou v říšské záležitosti. Karel musel zohlednit poměry ve středoevropském regionu, začal jednat s rýnským falckrabětem Rudolfem, čímž oslabil bavorské Wittelsbaxy. Sňatek s Annou Falckou byl přesným příkladem toho, jak z protivníka udělat svého spojence. Uzavřel návrh řešení s Ludvíkem Braniborským, čímž byl potvrzen jediným římským císařem.

Ne vždy se sňatkové manévry týkaly urovnávání vztahů. Následujícím sňatkem s Annou Svídnickou získal Karel možnost přidružit celé Slezsko pod svoji moc, po smrti Bolka Svídnického přičlenil k zemím Koruny české, Dolní Lužici. Polskou politiku získal na svoji stranu sňatkem s Alžbětou Pomořanskou, vnučkou polského krále Kazimíra, člena protilucemburského spolku. Tímto dosáhl manželky, která mu později dala několik potomků, možnost na získání polského království a díky níž mohl rozbít protilucemburskou koalici.

Z ostatních sňatkových ujednání, která se týkala jeho dětí, je vidět snaha o dobré vztahy se sousedními zeměmi. Všechny císařovy taktiky měly jasný cíl, rodinné spříznění. Ať už s uherskými Anjouovci, Habsburky, Wittelsbaxy nebo dokonce švédským králem.

Je jistě patrné, že Karel IV. byl ve sňatkové problematice mistrem. Vždy dokázal využít manželské úmluvy ve svůj prospěch. Tato schopnost ho povýšila na jednoho z nejvlivnějších evropských panovníků pozdního středověku. Díky němu vedly české země suverénní politický vývoj a staly se centrem tehdejšího evropského dění.

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

9.1 Prameny

1. *Kronika Františka Pražského*. In: *Kroniky doby Karla IV. Úvod a studii Kroniky doby Karla IV.* napsala Marie Bláhová; z latiny přeložila Marie Bláhová, 1. vyd. Praha: Svoboda, 1987.
2. *Kronika Pražského kostela Beneše Krabice z Weitmile*. In: *Kroniky doby Karla IV. Úvod a studii Kroniky doby Karla IV.* Napsala Marie Bláhová; z latiny přeložila Marie Bláhová. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1987.
3. *Kronika Zbraslavská*. In: *Kronika Zbraslavská – Chronicon aulae regiae*. Přeložil Petr Žitavský a kolektiv. Praha: Melantrich, 1952.
4. *Vlastní životopis Karla IV.* In: *Kroniky doby Karla IV. Úvod a studii Kroniky doby Karla IV.* napsala Marie Bláhová; z latiny přeložil Jakub Pavel. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1987.

9.2 Studie

5. *Tři studie o Karlu IV.* In: *Tři studie o Karlu IV.* Přeložil Martin Nodl. Praha: Argo, 2006.
6. *KAREL IV. CÍSAŘ Z BOŽÍ MILOSTI*. In: *Karel IV. CÍSAŘ Z BOŽÍ MILOSTI – kultura a umění za vlády posledních Lucemburků (1347 – 1437)*. Autor textů Jiří Fajt, popisky Jana Knejflová, grafický design Pavel Lev. Praha: Academia, 2006.

9.3 Literatura

7. ADAM, P.: *Němečtí rytíři*. Svitavy: Trinitas, 1998. ISBN 80-86036-08-1.
8. BOBKOVÁ, L.: *Velké dějiny zemí Koruny české, Svazek IV.a*. Praha: Paseka, 2003. ISBN 80-7185-501-4.
9. BOBKOVÁ, L.: *Územní politika prvních Lucemburků na českém trůně*, Ústí nad Labem: Pedagogická fakulta UJEP, 1993. ISBN 90-7044-067-8.

10. BLAŽKOVÁ, V. – KAVKA, F. – ALTMANN, H.: Dvanáct římských i českých královen korunovaných v Cáchách. Praha: Libri, 2004. ISBN 80-239-3566-6.
11. ČECHURA, J.: *České země v letech 1378 - 1437: Lucemburkové na českém trůně II*. Praha: Libri, 2000. ISBN 80-85983-98-2.
12. ČECHURA, J. - HLAVAČKA, M. - MAUR, E.: *Ženy a milenky českých králů*. Praha: Akropolis, 1994. ISBN 80-85770-06-7.
13. HONZÍKOVÁ, M. - PAVEL, J. - ZACHOVÁ, J.: *Kroniky doby Karla IV*. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1987. ISBN Neuvedeno.
14. KALISTA, Z.: *Karel IV. jeho duchovní tvář*. Praha: Vyšehrad, 1971. ISBN Neuvedeno.
15. KAVKA, F.: *Čtyři ženy Karla IV. Královské sňatky*. Litomyšl: Paseka, 2002. ISBN 80-7185-493-X.
16. KAVKA, F. a kol.: *Karel IV.: Historie života velkého vladaře*. Praha: Mladá fronta, 1998. ISBN 80-204-0753-7.
17. KAVKA, F.: *Korunovace Karla IV. císařem svatě říše římské*. Praha: Havran, 2002. ISBN 80-86515-10-9.
18. KAVKA, F.: *Vláda Karla IV. za jeho císařství, I. a II. díl*. Praha: Karolinium, 1993. ISBN 80-7066-760-5.
19. MAŠEK, R. – BLÁHOVÁ, M.: *Karel IV.: státnické dílo*. Praha: Karolinium, 2003. ISBN 80-246-0771-9.
20. NODL, M.: *Tři studie o době Karla IV*. Praha: Argo, 2006. ISBN 80-7203-759-5.
21. SEIBT, F.: *Karel IV. císař v Evropě (1346 – 1378)*. Praha: Lidové noviny, 1999. ISBN 80-7106-265-0.
22. SPĚVÁČEK, J.: *Karel IV. život a dílo (1316 - 1378)*. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1980. ISBN Neuvedeno.

23. SPĚVÁČEK, J.: *Král diplomat (Jan Lucemburský 1296 – 1346)*. Praha: Panorama, 1982. ISBN Neuvedeno.
24. SPĚVÁČEK, J.: *Rozmach české státnosti za vlády Lucemburků v souvislostech evropské politiky*. Praha: Academia, 1987. ISBN Neuvedeno.
25. ŠAROCHOVÁ, G.: *České země v evropských dějinách, díl první do roku 1492*. Praha: Paseka, 2006. ISBN 80-7185-791-2.
26. ŠMAHEL, F.: *Cesta Karla IV. do Francie 1377 – 1378*. Praha: Argo, 2006. ISBN 80-7203-765-X.
27. ŠUSTA, J.: *Otec a syn (1333 – 1346)*. Praha: Jan Laichter, 1946. ISBN Neuvedeno.
28. ŠUSTA, J.: *Karel IV. za císařskou korunou*. Praha: Jan Laichter, 1948. ISBN Neuvedeno.
29. VLČEK, E.: *Jak zemřeli významné osobnosti českých dějin z pohledu antropologie a lékařství*. Praha: Academia, 1993. ISBN 80-200-0400-9.

9.4 Internetové zdroje

30. Rodokmen. [online]. [cit. 2012-02-24]. Dostupné z:
<http://www.historickaslechta.cz/lucemburk-rodokmen-predku-karla-iv-id2009090049-4>
31. Karel IV. [online]. [cit. 2012-02-24]. Dostupné z:
<http://www.muzeumkarlovamostu.cz/karluv-most/reportaz/8/>
32. Blanka z Valois. [online]. [cit. 2012-02-24]. Dostupné z:
<http://www.muzeumkarlovamostu.cz/ceske-kralovstvi/reportaz/blanka-z-valois-13/>
33. Anna Falcká. [online]. [cit. 2012-02-24]. Dostupné z:
http://ff.ujep.cz/velimsky/cs_1_1/10CS/10CS.htm
34. Anna Svídnická. [online]. [cit. 2012-02-24]. Dostupné z:
http://ff.ujep.cz/velimsky/cs_1_1/10CS/10CS.htm
35. Alžběta Pomořanská. [online]. [cit. 2012-02-24]. Dostupné z: http://www.e-stredovek.cz/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=521

36. Karlštejn. [online]. [cit. 2012-02-24]. Dostupné z:
<http://www.atlasceska.cz/stredocesky-kraj/karlstejn>
37. Karlův most. [online]. [cit. 2012-02-24]. Dostupné z:
<http://www.praguecityline.cz/osobnosti-prahy/karel-iv>
38. Pražský hrad. [online]. [cit. 2012-02-24]. Dostupné z:
: <http://www.hrad.cz/cs/prazsky-hrad/fotogalerie/prazsky-hrad/30.shtml>

10 Resumé

This thesis deals with the theme of the late medieval Czech history. As the most interesting part of this time I consider the policy of the Czech King and Roman Emperor Charles IV. Charles IV. had success in many ways, in an adverse situation, took policy from his father, won the respect of the Czech nobility, took care a better name of his family and especially excelled in the number of marriages. Charles IV. through marriage to fulfill his greatest dreams, one of which was to keep Luxembourgs among families who built Europe's history.

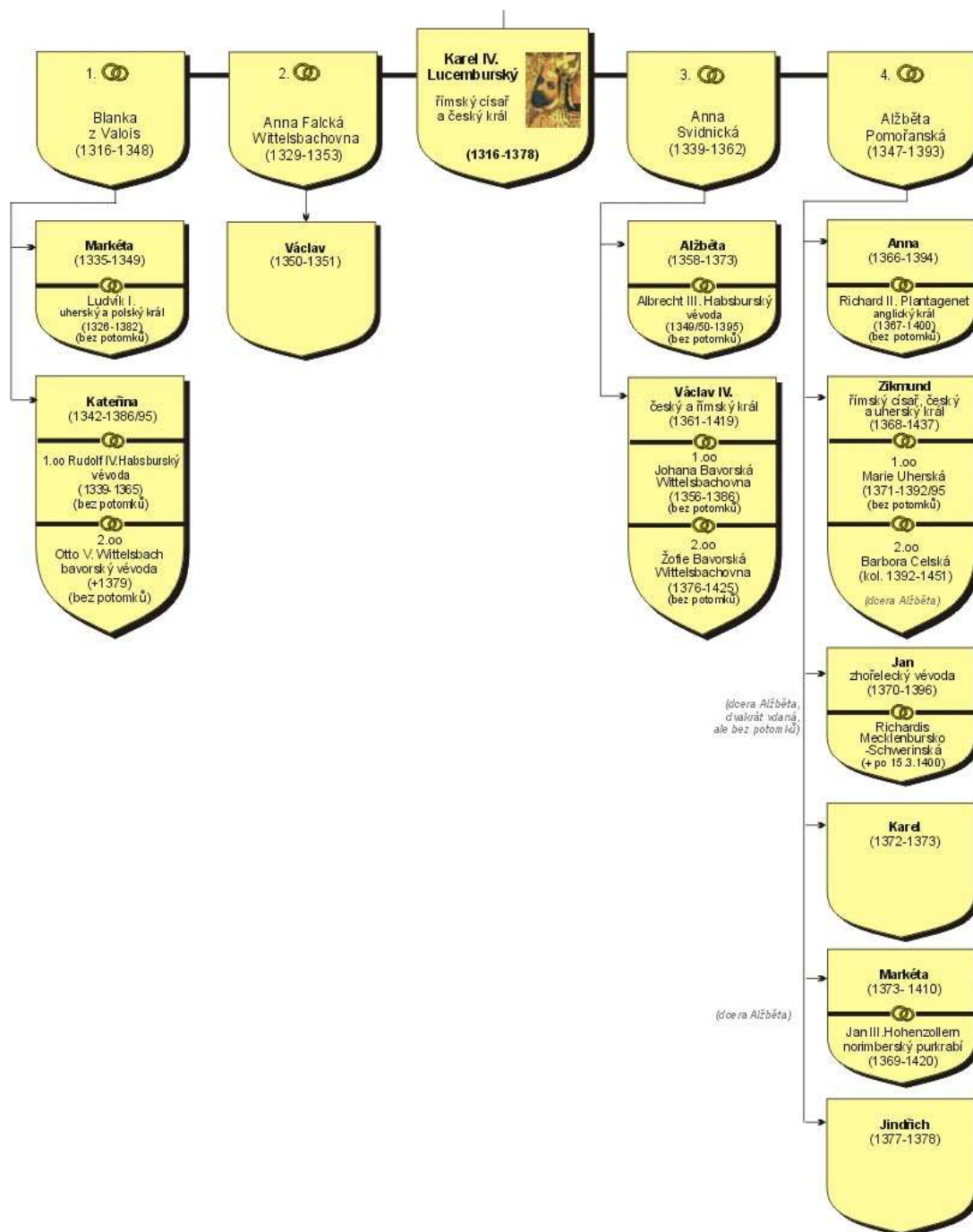
Personality of Charles IV, we define policy primarily as a diplomat. He was able to assess the circumstances of the marriage conventions and consider them good prospects for the future. When the opportunity arose, he did confirmed the marriage. The contract was by himself, but also their children and nephews or nieces. These were primarily children, who often become the means by which the enemy made their allies. Charles had eleven children, six sons (three died in infancy) and five daughters.

In my work I attend to care women of Charles IV, as wife, mother, queen or empress. Charles IV., became a widower three times. He select a new women always used at the right time

11 Seznam příloh

Obrázek 1 Rodokmen.....	45
Obrázek 2 Karel IV.	46
Obrázek 3 Blanka z Valois.....	46
Obrázek 4 Anna Falcká.....	47
Obrázek 5 Anna Svídnická.....	47
Obrázek 6 Alžběta Pomořanská.....	48
Obrázek 7 Karlštejn.....	48
Obrázek 8 Karlův most	49
Obrázek 9 Katedrála Sv. Víta.....	49
Obrázek 10 Pražský hrad	50

Obrázek 1 Rodokmen

Zdroj: <http://www.historickaslechta.cz/lucemburk-rodokmen-predku-karla-iv-id2009090049-4>

Obrázek 2 Karel IV.

Zdroj: <http://www.muzeumkarlovamostu.cz/karluv-most/reportaz/8/>

Obrázek 3 Blanka z Valois

Zdroj: <http://www.muzeumkarlovamostu.cz/ceske-kralovstvi/reportaz/blanka-z-valois-13/>

Obrázek 4 Anna Falcká

Zdroj: http://ff.ujep.cz/velimsky/cs_1_1/10CS/10CS.htm

Obrázek 5 Anna Svídnická

Zdroj: http://ff.ujep.cz/velimsky/cs_1_1/10CS/10CS.htm

Obrázek 6 Alžběta Pomořanská

Zdroj: http://www.e-stredovek.cz/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=521

Obrázek 7 Karlštejn

Zdroj: <http://www.atlasceska.cz/stredocesky-kraj/karlstejn/>

Obrázek 8 Karlův most

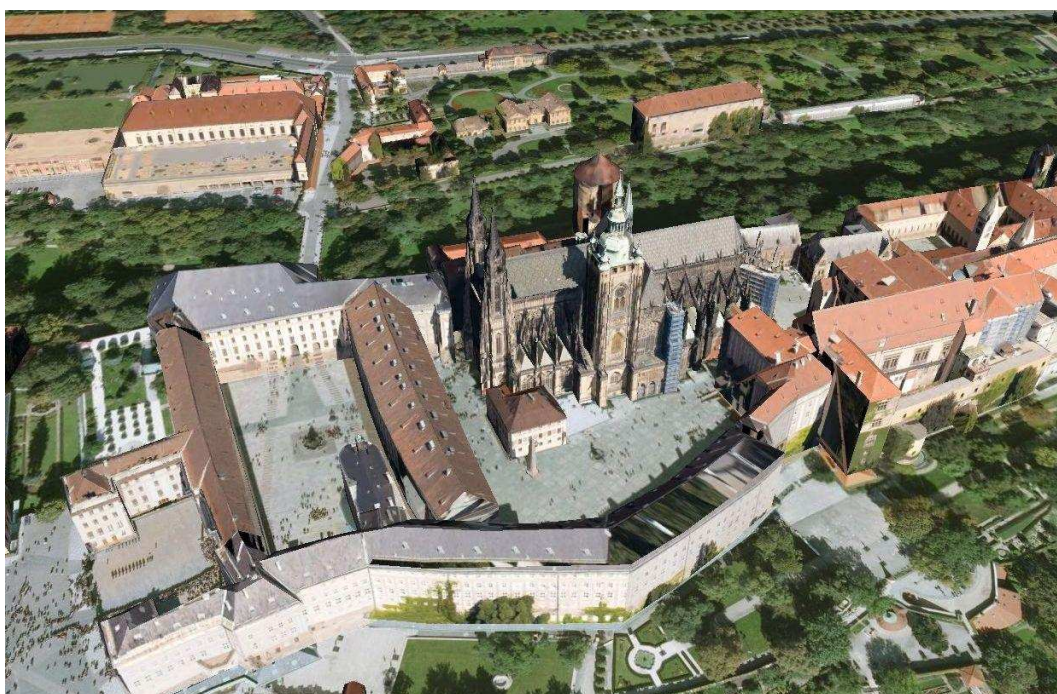
Zdroj: <http://www.praguecityline.cz/osobnosti-prahy/karel-iv-rytir-dil-ii/attachment/karel-iv-karluv-most-3>

Obrázek 9 Katedrála Sv. Víta

Zdroj: <http://www.hrad.cz/cs/prazsky-hrad/turisticky-rozcestnik/katedrala-sv-vita.shtml>

Obrázek 10 Pražský hrad

1. Zdroj: <http://www.hrad.cz/cs/prazsky-hrad/fotogalerie/prazsky-hrad/30.shtml>